

Velkommen til den digitale udgave af årsskriftet

Årsskrift 2020

Udgivet af arkiverne, Autografmuseet og Trehøje Modeljernbane

Vi står sammen om at passe på historien!

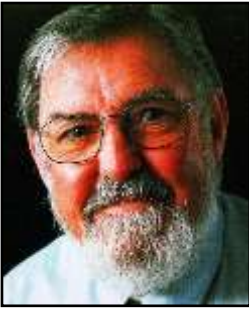
Følg os også på facebook

Indholdsfortegnelse

Nye frivillige medarbejdere på arkiverne <i>Af Poul Hjørnholm</i>	3
Lidt om den digitale udgave af årsskriftet. <i>Af Poul Hjørnholm</i>	4
Lokalarkiverne er også påvirket af coronapandemien.....	4
Mary ”Kjøm” ved <i>Svend Aage Madsen</i>	5
Skal vi lære mere af forfattere? <i>af Knud Bunde</i>	11
VILDBJERG GENNEM 100 ÅR – Byen på bjerget Uddrag af Jakob Korshøj’s fortælling om byen. <i>Redigeret af Henning Hedegaard</i>	17
Fra Nordslesvig til Sønderjylland <i>af Kirsten Pors Madsen</i>	22
Akvarellen ”Bevaring af Vildbjerg gamle Skolebygning” <i>Af Tove Lykkeberg</i>	24
Årets gang i tekst og foto <i>Redaktion Knud Bunde</i>	26
Skulpturer/ mindesten i Vildbjerg by <i>Af Tove Lykkeberg</i>	48
Det sagde de om Trehøje Naturpark. <i>Af Knud Bunde</i>	52
31 år med Trehøje Naturpark <i>Af Knud Bunde</i>	53
Kunstforeningen Trehøje 25 års jubilæum <i>Af Grethe Pultz Gottfredsen</i>	60
Palle John Nielsen 1940 – 2020 <i>Af Knud Bunde</i>	61
Kristian Mosekjær – 1924 – 2020 <i>Af Knud Bunde</i>	63

Nye frivillige medarbejdere på arkiverne

Af Poul Hjørnholm.

Knud Bunde

I oktober fik vi en ny medarbejder på arkivet. Knud Bunde, som i forvejen var bekendt med arkivet, dels som skribent i vort årsskrift og dels som bruger af arkivet i forbindelse med research til diverse artikler. Knud har en journalistuddannelse og da han samtidig er dus med computere, er han et kærkomment supplement til de øvrige, frivillige medarbejdere. Det, at han er opvokset i byen og derfor har et stort lokalkendskab, er også en vigtig ting.

VI
PASSER
PÅ
HISTORIEN
!

Fra venstre: Poul Hjørnholm (arkivleder), Henning Hedegaard (kasserer), Knud Gaarboe Sørensen, Anne-Lise Bak.

Timring Lokalhistoriske Arkiv, har også fået ny medarbejder. Kirsten Grønbæk Pedersen startede på arkivet i efteråret.

Skibbild-Nøvling har fået 2 nye medarbejdere – Aksel Poulsen og Anne Marie Ovesen. Ny arkivleder i arkivet er Martinus Clausen.

De frivillige medarbejdere i de 3 arkiver, Autografmuseet og Trehøje Modeljernbane gør et stort stykke arbejde, som værdsættes højt.

Lidt om den digitale udgave af årsskriftet.

Af Poul Hjørnholm

De 3 arkiver i Den Gule Bygning samt Autografmuseet og Trehøje Modeljernbane skriver i årsskriftet. Der vil løbende blive lagt nye indlæg på siden.

Årsskriftet er udkommet siden 1999. De mange artikler fra de forskellige årgange vil efterhånden komme her på siden. Allerede nu kan man se 10 udgivelser. Det er spændende læsning, som omhandler begivenheder, personer, virksomheder m. m. fra lokalområdet. Vi modtager også gerne indlæg fra personer udenfor arkiverne.

Lokalarkiverne er også påvirket af coronapandemien.

Da coronaen for alvor ramte landet i marts måned, lukkede arkiverne ned. Vore mailboks og telefoner var åbne. Facebook og hjemmesider blev vedligeholdt, desuden blev der arbejdet hjemmefra efter behov. I skrivende stund (medio november), hvor vi kun må mødes 10 af gangen, er vi delt i 2 lokaler til fællesmøderne. Alle skal bære mundbind undtagen når vi sidder ned.

Der kommer pt kun få besøgende i vores åbningstid. (15 – 17 på mandage).

Alle skal bære mundbind i Den Gule Bygning!

Mary "Kjøm'n"

ved Svend Aage Madsen

Den første købmand i Timring var S. P. Sørensen, som i 1885 i den østre ende af stuehuset på sin landbrugsejendom på Møltrupvej indrettede en lille butik, hvor sognets beboere kunne komme og foretage de mest nødvendige indkøb af dagligvarer.

Denne butik virkede frem til S. P. Sørensens død i 1918, og da enken ikke ønskede at føre forretningen videre, blev ejendommen med jordtilliggendet solgt til andelsselskabet "Timring Brugsforening" i 1919.

Nogle år tidligere var der i den anden ende af byen blevet opført en købmandshandel over for Timring mejeri. Det var den legendariske bygmester Christian Nielsen (Kræ Brusen), som i 1907 byggede en vinkelbygning til to familier med en mellemliggende hjørnebygning, der blev indrettet som kolonialvare-butik. Om han selv fungerede som købmand i en kort periode i starten er uvis, men sikkert er det, at den første kendte købmand på stedet var Christian Vesterager, som havde butikken i 1910.

Timring Købmandshandel omkring 1910.

Foto: Timring Arkiv.

Trods butikkens ringe størrelse rummede den flere funktioner, da Vesterager var en driftig mand, idet han ud over at være købmand også var postmester, bankmand, sognefoged og i perioder sognerådsformand.

Hvornår han afhændede butikken, er lidt usikkert, men et godt bud kunne være i begyndelsen af 1920'erne, da han i 1925 ses som ejer af en landejendom på Bjerregårdvej. Her fortsatte han sit daglige virke som postmester og landmand frem til sin død i 1946.

Efter Chr. Vesterager førte købmandsbutikken på Birkmosevej en lidt omtumlet tilværelse, som der først kom styr på i 1934, da Godfred Pedersen købte stedet for 18 500 kroner.

Han stammede fra Hee og var blevet udlært hos en købmand i Vester Strandgade i Ringkøbing.

Under opholdet i Ringkøbing mødte han sin kommende hustru, Else Marie, hvis fødested var Grønbjerg.

Hun var efter sin konfirmation blevet ansat som stuepige hos direktøren for orgelfabrikken i Ringkøbing.

Så det var et par unge eventyrlystne mennesker på 25 år, der som nygifte drog til Timring i 1934 for at forsøge sig som selvstændige næringsdrivende.

Året efter ankomsten bar ægteskabet frugt i form af datteren Mary.

Efter en forholdsvis kort og hektisk periode fik Godfred styr på forretningen, og den daglige rutine indfandt sig snart ved hjælp af en kommis og en lærling.

Imens klarede hustruen den daglige husholdning med børnepasning, vask, rengøring og ikke mindst madlavningen tog meget af hendes tid, for ud over familiemedlemmerne skulle hun også sørge for mad til de ansatte.

Else Marie og Godfred Pedersen som nygifte i 1934.

Foto: Udlånt af Mary Pedersen.

I 1946 blev familien beriget med endnu et barn, da datteren, Birte, meldte sin ankomst.

I 1940'erne blev forretningsdelen udvidet med salg af benzin. Senere kom også forhandling af dieselolie og blå benzin til traktorerne.

Da de tyske soldater rykkede ind i Timring i 1944, blev de indkvarteret på Møltrup, i missionshuset, i forsamlingshuset og to og to i private hjem.

Familien Pedersen slap for det sidste, da Godfred Pedersen henviste til, at der skulle være plads til at afholde de jævnlige sognerådsmøder.

Der blev naturligvis som andre steder indført rationering på en del varer, men som Mary husker det, var der generelt ikke den store mangel på de normale dagligvarer.

Efterhånden havde datteren Mary nået en alder, hvor hun skulle til at se sig om efter et job, der skulle danne basis for det videre livsforløb. Dette valg blev måske gjort lidt lettere ved, at G. Pedersen havde en mindre lokalfilial af Vildbjerg Handels- og Landmandsbank.

Efter en kort snak blev resultatet, at Mary begyndte i banken i Vildbjerg som elev i 1950.

Det fungerede fint. Mary passede sit arbejde i banken om dagen, og om aftenen drog hun til den lokale skole i Vildbjerg, hvor blandt andre den kendte Bank-Jensen forestod undervisningen i handels-skolefagene fra klokken 18.30 til 20.00.

Mary som helt ung.

Foto: Udlånt af Mary Pedersen.

Det er ikke altid livet forløber som håbet, for efter 2 år i banken væltede verden fra den ene dag til den anden for Mary og den lille familie i Timring Købmandshandel.

Mary havde en søndag eftermiddag i september måned i 1952 været med sin far på stadion for at se det lokale hold spille fodbold. Efter kampen vendte de tilbage til hjemmet for at indtage eftermiddagskaffen – en time senere var faderen død af et hjerteanfald 43 år gammel.

Det var nærmest en katastrofe – hvem skulle nu tage over?

Moderen var dårligt rustet til opgaven, fordi hun aldrig havde deltaget i butikkens drift, hun havde haft nok at se til med sine egne daglige gøremål.

Mulighederne blev vendt og drejet mere end én gang, før det mandede ud i, at Mary opsagde sin elevplads i banken for som 17-årig at overtage ledelsen af familiens købmandshandel i Timring. Materielt set var der dog et lys i mørket, for Godfred Pedersen havde kort før sin alt for tidlige død fået både den private del og butiksdelen renoveret og udbygget.

Timring Købmandshandel omkring 1955.

Foto: Udlånt af Mary Pedersen.

På denne måde var butikken på sin vis fremtidssikret, og med en ihærdig indsats fra Marys side og ved hjælp af 2 komisser og en lærling, Ernst Madsen, som senere blev selvstændig købmand i Abildå, lykkedes det hende at videreføre forretningen.

Ikke blot mistede familien en ægtemand og en far, beboerne i Timring mistede også en markant skikkelse i bybilledet samt deres sognerådsformand.

I 1959 blev Mary gift med den jævnaldrende Peter Pedersen, der var kommet til Timring sammen med forældrene fra Næsby ved Løgstør i 1948 på grund af, at de havde overtaget morforældrenes gård Østergaard" i Najbjerg.

Fra stort set den første dag blev de skolekærestere, og de holdt sammen siden. Peter blev for øvrigt uddannet hos Elvig Danstrup i Timring Brugs, og inden giftermålet var han kommis i Brugsen i Skjern. I 1958 kort før giftermålet med Mary blev han ansat i købmandsbutikken i Timring.

Omkring 1962. En kommis, Peter og Mary med datteren Conny på armen i butikken.

Foto: Udlånt af Mary Pedersen.

Det unge par ønskede at bygge selv, selvom de i første omgang godt kunne have boet på loftet hos Marys mor. Men de købte en grund af Viggo Nielsen (Viggo Brusen) på Møltrupvej og fik en arkitekt til at slå stregerne til et tidløst hus på 109 kvadratmeter.

Byggeriet kostede 42 000 kroner, hvilket var mange penge i 1959, men de nystiftede statslån var til at leve med, idet der kun skulle betales 450 kroner to gange om året.

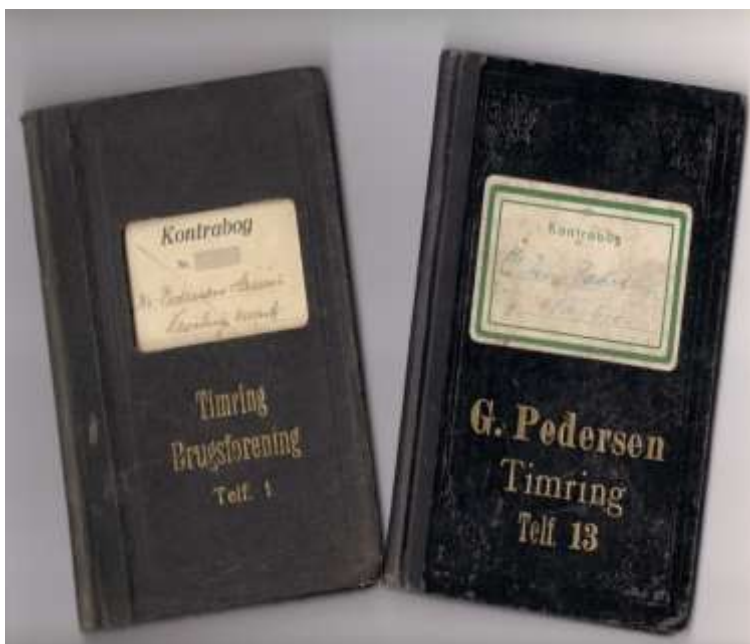
Forretningen handlede primært med kolonialvarer og lidt isenkram, og det kan synes mærkeligt, at der skulle så meget personale til i en så forholdsvis lille butik på ca. 50 kvadratmeter, men forklaringen var, at en stor del af varerne kom hjem i store partier, hvorefter eksempelvis mel, sukker, gryn blev vejjet og pakket i mindre portioner. Selv hønsefoderet, der ankom til forretningen i sække á 50 kg, blev afvejjet i 10 kilos poser, for efterfølgende at blive solgt til byens borgere. Den gang var det meget almindeligt, at de enkelte familier havde et mindre hønsehold i baghaven.

Dagligt havde mælkekuskene de såkaldte kontrabøger med ude fra de små hjem på landet. I disse bøger havde husmødrene skrevet, hvilke varer de ønskede leveret.

Når mælkekuskene ankom til mejeriet tidligt om morgenen afleverede de bøgerne med bestillingerne hos købmanden, hvor der ventede en hektisk tid for personalet, idet de skulle nå at ekspedere ordrerne, inden mælkekuskene kørte retur. Dog var emballeringen til de landmænd, som indleverede æg til købmanden lidt simplere. Man lagde ganske enkelt varerne ned i de tomme ægkasser.

Eksempler på kontrabøger

Foto: Sv. Aa. Madsen.

Kort før mælkekuskene i 1967 blev afløst af 2 nye tankvogne, var man hos købmanden i Timring begyndt med at køre landtur. Der blev indkøbt en Folkevogn transporter med presenningdække over ladet, hvorefter der 3 dage om ugen blev kørt landtur til henholdsvis Najbjerg, Grimstrup, Hømose, Mosegårdene og Helmose-

dal. Oftest var det Peter, Marys mand, der kørte landturene, og af og til var nogle af byens børn med for at få en køretur. En dag havde Søren Ole Alkærsig været den heldige, og man var på turen nået ud til Karl Hansen ved foden af Trehøje Bakke. På gårdspladsen stod der ikke færre end to vandposte, og som det nysgerrige barn Søren Ole var, spurgte han naturligvis om, hvorfor der var to pumper. Peter var lidt af en spasmager, så svaret lød: ”Den ene er til koldt vand, og den anden er til varmt vand.

Historien melder ikke noget om, om drengen slugte den forklaring.

Frugt og grønt var ikke meget synlige i varesortimentet de første mange år, fordi de fleste hjem på den tid havde deres egne urtehaven og var dermed selvforsynende. I mindre omfang solgte man mere eksotiske varer som appelsiner og dadler især op til jul, mens citroner og bananer stort set kunne købes året rundt.

En person, der så meget frem til årets juleleverance af dadler, var murer Bent Nielsen. Engang købte han en større mængde, som han med stor fornøjelse indtog i løbet af dagen med det resultat, at han fik et voldsomt mavekneb.

Dagen efter mødte han op i butikken på Birkmosevej og erklærede: ”Det gjør á hagleme aldrig igjen”.

Med indkøbet af folkevognen dukkede der noget entreprenant op i Peter, for hvert år, når æblehøsten stod for døren, satte han kursen mod Fyn for at hente et læs æbler, som efterfølgende blev solgt i butikken.

En anden lille indtægtskilde var udlejning af det såkaldte "lånetøj" dvs. hele kaffe- eller spisestel, som kunderne kunne leje i forbindelse med for eksempel bryllupper, barnedåb, og fødselsdage. "Lånetøj" havde man ikke selv på lager. Det blev hentet hos købmand Stjernholm i Ørnholm og bragt ud til kunderne.

Eksempel på "lånetøj" fra Skærum Mølle.

Foto: Sv. Aa. Madsen.

Det var små tider i 1940'erne, 1950'erne og lidt ind i 1960'erne, og folks evne til at kunne betale deres købmandsregninger svingende en del. Som tidligere omtalt havde mange en kontrabog, hvor det skyldige beløb blev betalt en gang om måneden. Mange gange blev det kun til et afdrag. I yderste nødstilfælde kunne det blive nødvendigt at udstede en veksels på foregående måneds forbrug.

Især én gruppe Timringborgere havde det ofte økonomisk svært om vinteren. Det var de personer, der arbejdede på Møltrup Teglværk, for når vinteren satte ind, og frosten gik i jorden, stoppede produktionen af mursten og drænrør, indtil det atter blev mildere vejr.

Det bevirkede, at deres regning hos købmanden kunne vokse sig stor i løbet af vinteren. Fra de næringsdrivendes side var der stor forståelse for denne situation, og de vidste, at regningerne ville blive betalt så hurtigt som muligt, når foråret atter viste sig.

Kontrabøgerne blev helt udfaset omkring 1970, hvor al handel blev mod kontant betaling.

Selv om det stadig var Marys mor, der ejede butikken, var det Mary og Peter, der bestyrede forretningen, hvilket de gjorde helt frem til den blev solgt. I hele perioden var man medlem af "Sparkæden".

Allerede i midten af 1960'erne begyndte de større indkøbscentre at dukke op, hvilket medførte, at det blev sværere at få et fornuftigt udkomme ud af forretninger af størrelse som Timring Købmandshandel. For at sikre deres fremtid købte ægteparret Pedersen derfor i 1965 en campingplads på Mors af et dødsbo. Da det var en fremtidssikring, satte de i første omgang en bestyrer på. De kunne altid selv overtage bestillingen, hvis forholdene for butiksdrift i Timring blev yderligere udhulet.

Og det blev de.

Da de på et tidspunkt skulle til at sende penge med ugens tilbud på mel, sagde Peter stop – nu ville han ikke mere!

Det, der måske også var med til at tage beslutningen om en afhændelse af købmandsbutikken, var lidt af en tilfældighed. På et møde i sygekassen var Peter kommet til at tale med Karsten "Strikker" Jensen, som på dette tidspunkt havde haft et strikkeri i Timring i nogle år. Under kaffen udtrykte Karsten, at han egentlig var kørt lidt fast i strikkeriet. Denne udmelding greb Peter straks og foreslog, at de kunne lave en byttehandel med campingpladsen "Østerstrand" på Mors.

Kort tid efter var handelen på plads, så Peter og Mary overtog Karsten og Jyttes strikkeri på Markvænget i 1968. De tidligere trikotagefolk i Timring blev til gengæld campingpladsejere på Mors.

Nu var den fremtidige kurs sat, og deres tidligere arbejdsplads, købmandsbutikken, blev solgt til Eigil Jensen samme år.

Efterfølgende flyttede Mary og Peter med deres 2 døtre, Conny og Ulla, ind i det parcelhus, som hørte med til fabrikken. Her tog et helt nyt liv sin begyndelse med nye udfordringer i det nydøbte firma MP Strik.

Deres tidligere hjem på Møltrupvej blev udlejet til Marys mor, som jo var blevet husvild ved salget af forretningen.

Firmaets produktion på Vinkelvej bestod primært af strikvarer til børn, som blev fremstillet ved hjælp af lokal arbejdskraft. Senere blev sortimentet også udvidet til at dække voksenstørrelser.

Noget af produktionen blev afsat på hjemmemarkedet, men en stor del af de producerede varer blev eksporteret til Norge.

MP Striks første varevogn. Foto: Udlånt af Mary Pedersen.

Det var hårdt arbejde med mange timer på ugesedlen, men de var selvstændige, og de fik glæden ved at se noget vokse. Endda så meget, at man måtte bygge til flere gange.

Da Mary og Peter var omkring 50 år, og helbredet ikke var det bedste, besluttede de sig for at sælge fabrikken til Knud Madsen. Efter salget flyttede ind i et nyindkøbt hus på

Solbakkevej i Vildbjerg.

Skønt Peter havde problemer med ryggen, befandt han sig ikke vel i lediggang. Derfor købte han efter kort tid et agentur, der udelukkende solgte cowboybukser. Det indebar, at hans nye dagligdag bestod i at køre rundt i landet for at afsætte sine benklæder til Danmarks tøjbutikker.

Men det omflakkende liv på landevejen blev alligevel for meget, så efter 3 års forløb købte han i stedet for med et nølende ”ja” fra Mary produktionsdelen fra en trikotagefabrik i Ikast, hvor der blev fremstillet dame- og børnetøj.

Stoffet blev produceret og klippet i Danmark, mens syningen efterhånden blev udført i Polen. I første omgang var dette udenlandske syarbejde ikke den store succes, for halvdelen af de færdigvarer, der kom tilbage var lige til skrottyngen på grund af fejlsyning, men de fik imidlertid hurtigt en ny aftale i stand med en anden polsk fabrik, hvor kvaliteten var i orden.

Selv om Mary i 1986 havde fået indsat en pacemaker, og kræfterne ikke var mange, kom hun nødtvunget til at stå for pakningen af de hjemkomne færdigvarer, der skulle sendes videre ud til kunderne.

Virksomheden havde de frem til 1995, hvor de i en stille stund blev enige om, at nu skulle det være slut.

Gennem længere tid forsøgte de at sælge produktionsdelen og kundekartoteket. Endelig kom der en køber, der bød en million kroner, og en handel blev indgået.

Nu skulle der spilles golf.

Fritidsinteresser havde der ikke tidligere været megen tid til i deres arbejdsliv. Da de var unge, spillede Peter fodbold i Timring Idrætsforening og badminton, mens Mary spillede dilettant og dyrkede gymnastik. Sammen gik de i 1950'erne til folkedans i Timring forsamlingshus.

Peter døde i 2003, mens Mary som 86-årig stadig er frisk og klarer sig selv i eget hus, om end fysikken ikke er, hvad den har været.

Skal vi lære mere af forfattere?

af Knud Bunde

Forfatternes ”fantasier” ligger ofte tættere på virkeligheden end vi aner

Af Knud Bunde

I 1981 udkom den amerikanske forfatter Dean R. Koontz' bog ”The Eyes of Darkness”. I 2019 blev den udgivet på dansk med titlen ”Øjne i mørket”.

Men det er ikke den eneste bog, der skal nævnes. For i 2008 udkom ”End of Days” (Verdens undergang) skrevet af Sylvie Browne – også amerikaner.

Hvad har de to forfattere og deres bøger at gøre her i Årsskriftet for Lokalkiverne i ”Den gule Bygning”, vil nogle sikkert spørge.

Og det er et godt spørgsmål. For det rejser et andet spørgsmål: Er mange forfatteres skriverier fri ”fantasi”, eller ”ser” de ind i fremtiden og er spåkoner/-mænd?

For årsagen til, at de nævnes, er at begge forfattere beskæftiger sig med emner, der er højaktuel ikke alene set med danske øjne, men også globalt.

Fiktion og virkelighed

I ”Øjne i mørket” ”fortæller” Dean R. Koontz om en kinesisk videnskabsmand, som hopper af til USA. Med sig har han en diskette, der præcist beskriver de farligste biologiske våben, som Kina har udviklet gennem de seneste 10 år.

Et af stofferne er ”Wuhan-400”, der er udviklet i genlaboratorier uden for byen Wuhan, og det var nummer firehundrede af de menneskeskabte mikroorganismer, som alle er afprøvet på politiske fanger.

I Dean Koontz' bog beskrives ”Wuhan-400” som det perfekte våben, fordi mennesker bliver smittebærere blot fire timer efter, de har været i kontakt med virusset. I romanen er ”Wuhan-400” værre end Ebola, dræbereffekten er 100 procent, og man dør seneste et døgn efter man er blevet smittet.

Sylvie Brown, der døde i 2013 skriver i bogen ”End of Day” om en alvorlig lungesygdom, som omkring 2020 spreder sig over hele jordkloden. Den vil angribe lunger og bronkier og være uhelbredelig. Til alles overraskelse forsvinder den lige så pludseligt, som den kom. Ti år senere kommer den dog tilbage for så atter at forsvinde helt, skriver Sylvie Brown.

Er det noget, man har hørt før? Tjah. Corona virus opstod jo faktisk i den kinesiske by Wuhan, hvor den første gang blev sporet i december 2019 og i januar i år bekræftede de kinesiske myndigheder, at virusset kan smitte fra menneske til menneske. 20 januar havde virus bredt sig til otte andre lokationer og to dage senere var 28 lande ramt af smitten.

Danmark lukkes

Den 27. -28. og 29.februar blev de første tre tilfælde registreret herhjemme. To havde været på skiferie i Norditalien, mens den tredje havde hentet smitten ved en konference i München. Men smitten tog for alvor, da adskillige danskere hentede virussen under skiferie i den østrigske by Ischgl.

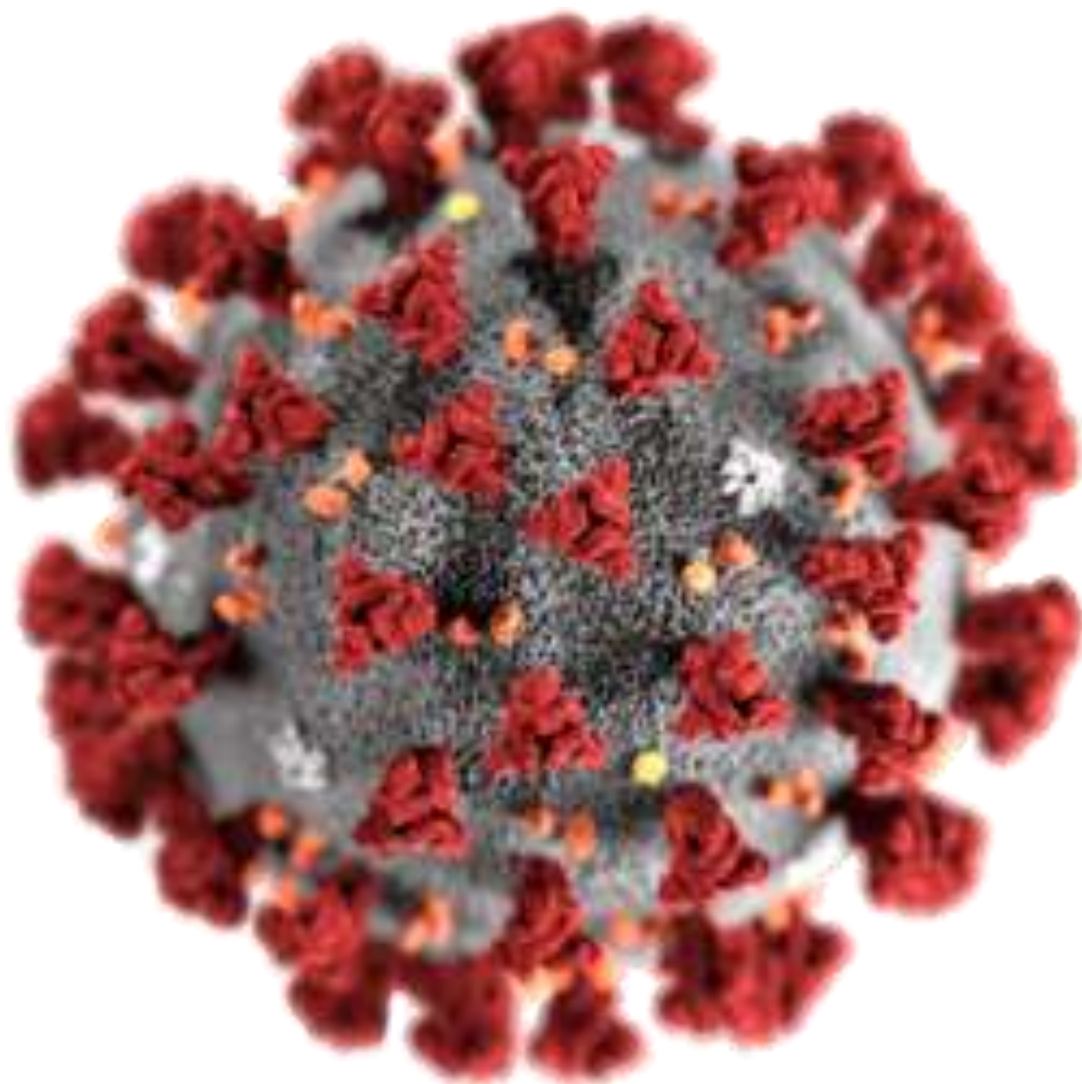
For at begrænse det hastigt voksende antal af lukkede Statsminister Mette Frederiksen den 11. marts store dele af det danske samfund frem til d. 7. maj.

I øvrigt er Coronavirus ikke en ”ny” virus. De første rapporter, hvor virussen bliver beskrevet kommer i 1966 fra USA og blev beskrevet som en luftvejsinfektion. Året efter fulgte en detaljeret rapport om sygdommen og i 1968 vidste man, at Coronavirus oftest forekom om vinteren.

Og mens dette skrives, raser den anden bølge af covid-19 hen over landet efter en forholdsvis fredelig sommer, hvor danskerne har nydt sommerferien under danske himmelstrøg.

Sådan var det i Vildbjerg

Men hvordan påvirkede Coronaen, hvis korrekte navn er SARS-CoV-2 og nu kaldes covid-19 Vildbjerg. Her er nogle enkle fotos og eksempler på det:

I en kraftig forstørrelse i et elektronmikroskop ser corona virussen sådan ud.

13. marts: Vildbjerg Sports- og Kulturcenter lukker helt og venter, som det ses, at åbne igen d. 29. marts, hvilket var for optimistisk. Ifølge direktør Klaus S. Andersen ventes lukningen at koste centret omkring fem millioner kr.

15. marts: Også Hotel Vildbjerg lukker ”midlertidig”. Først midt i juni kunne hotellet atter slå dørene op.

31. marts. Efter at være coronalukket i tre uger åbnede Genbrugspladsen i Vildbjerg igen. Og det skabte lange køer af biler med trailere, der var fyldt med haveaffald og meget andet, som borgerne under den delvise lukning af samfundet havde sorteret fra under oprydning. Nemmere blev det heller ikke af, at der kun måtte være 10 biler på pladsen af gangen.

1. april: Efter at have drevet "Ladekjær S" fra hjemadressen på Ejsingkjærvej 17 overtog Lisbeth Ladekjær og ægtefællen Henning Knudsen ejendommen Søndergade 8. Hertil havde hun allerede i december 2019 lejet sig ind og flyttet forretningen dertil, da vejarbejde lukkede Ejsingkjærvej og holdt kunderne borte. Flytningen viste sig at være så positiv, at ægteparret besluttede sig at sælge ejendommen på Ejsingkjærvej og også privat flytte til Søndergade 8. Coronaen holdt dog forretningen lukket den første tid, og først i august kunne man markere overtagelsen og åbningen.

April: Europas fjerdestørste ungdomsturnering i fodbold, Vildbjerg Cup, aflyses, hvilket betyder en manglende omsætning for cup'en og byen på omkring 14. mio.kr.

20. april: Coronaen var en hård tid for mange plejehjemsbeboere, da alt besøg på plejehjemmene var forbudt. Men en lun forårsdag med solskin kunne beboerne på plejecenter Kildehøj rykke udenfor og nyde en koncert med duoen Jimmy Svenden og Niels Holk fra Ølstrup. De to tog rundt på plejehjem og underholdt på hverdage i den udstrækning deres arbejde tillod det. En af ”tilhørerne” var plejecentrets nye ko. En blandt en serie af husdyr støbt i glasfiber og skænket af Nordeafonden.

VILDBJERG GENNEM 100 ÅR – Byen på bjerget

Uddrag af Jakob Korshøj's fortælling om byen.

Redigeret af Henning Hedegaard

Fortsættelse fra forrige nummer....

Byens tilblivelse.

I de foranstående afsnit har jeg så vidt muligt undgået at nævne eller fremhæve personer, men når det gælder byens udvikling, da kan navns nævnelse ikke undgås.

Selv om fordringerne for 100 år siden var små, og levemåden meget - primitiv, var der dog enkelte håndværkere, som ikke kunne undværes, f.eks. var en smed og en møller uundværlige. Der var smed i Rødding Nøvling, Timring og Vildbjerg. Den første smedie lå ved Sdr. Pugdal, den blev i 1896 købt af smedemester Oluf Hansens far, der i

1905 flyttede forretningen op ved siden af møllen, hvor den endnu ligger i uforandret form.

Indtil 1860 var det ikke lovligt at drive mølleri uden kongelig tilladelse, og når den forelå, fik mølleren på toldkammeret udleveret en toldkop, der havde øvrighedens stempel. Møllerne tog deres betaling ved at tolde af kornet. Denne tilladelse kaldtes mølletvang, men den blev ophævet 1860.

Vildbjerg bys første møller var degnen Nis Pedersen. Han var ungkarl, da han i 1856 fik stillingen som degn, men blev gift med en datter fra Sønder Pugal og fik en stor del af denne gårds jorder i medgift. Han var en meget dygtig landmand, en tid havde han endog 8 køer henne ved skolen. Siden byggede han en lade på sin jord fra Sdr. Pugal, den lå der, hvor gartner Lindvigs udlejningsejendom med garager under ligger, men 1866 byttede han jord, lade og mølle med Niels Mouridsen og fik Bredkær i Nøvling, som han havde i 2 år sammen med degnestillingen i Vildbjerg. Han gjorde en dårlig handel.

Sognekongen, Niels Mouridsen, som nogle enkelte af de gamle Vildbjergboere endnu husker, var født i Vestergaard i Rødding 1838 og søn af Mourids Vestergaard.

Vildbjerg by er omtrent alt sammen udstykket fra Burgårde. Neder Burgård er for nylig af Kristian Nygaard solgt til kommunen, den lå omtrent der, hvor administrationsbygningen ligger. Over Burgård lå vest for apoteket, fra den er det meste af den gamle bydel udstykket.

Niels Mouridsen blev i 1863 gift med en datter fra Neder Burgård og fik gården, som han solgte et par år efter og flyttede til Bredkær, men herfra kom han igen, som nævnt omstående. Han byggede 1866 2 længer og et stuehus ved degnens lade. Hans navnetræk og årstallet står endnu på sydgavlen på det gamle stuehus, som M. C. Lindvig nylig har solgt til sin efterfølger. Nogle år efter, vistnok 1871, lejede en mand ved navn Niels Husted den vestre ende af det søndre hus og åbnede her byens første købmandsforretning, men han gik desværre fallit nogle år efter. Der var så et par mænd, Hans Vilhelm og

Mads Jensen, der drev lidt købmandshandel i en stue i Neder Burgård.

1876 byggede Niels Karl Jensen fra Over Burgård den ejendom, som købmand Svend Iversen har. Niels Karl drev her købmandshandel indtil 1879, da han solgte den til sin svoger købmand Lars Meldgaard, der drev den til sin død i 1917, hvorefter sønnen, Severin Meldgaard, drev den, indtil han 1946 afstod den til Svend Iversen. *(Billedet viser Severin med sin hund)*

Den næste købmandsforretning blev åbnet af en mand ved navn Thomas Jensen 1891. Han døde 1899, og forretningen blev solgt til købmand Niels Nielsen. Han gik fallit 1905, og hans kommis, P. K. Pedersen-Leth, købte forretningen, som han drev til sin død 1957. Det er den forretning, købmand Fr. Christensen har.

Næste købmandsforretning, som nu drives af A. Lysgaard, blev startet af Mourids Jensen 1898, da han afstod sit bageri i samme ejendom. Han afstod købmandsforretningen 1902 til Aage Jensens far, Jens Jensen.

Før Mourids Jensen drev bageri, havde Niels Mouridsen bygget et bageri ved møllen, men det, som var det første bageri i Vildbjerg, var nedbrændt.

Det nuværende bageri i Bredgade blev bygget af bager S. P. Nielsen 1899, han solgte det 1908 til bager S. Pedersen.

1882 døde Sivert Jensen fra Over Burgaard, og hans enke solgte gården. Niels Mouridsen købte jorden vest for vejen, og en ung dyrlæge ved navn Knudsen, som var flyttet hertil, købte jorden øst for vejen, hvorpå han byggede gården "Ny Overburgaard" 1883. Det er der, hvor tømrermester. Jens Korshøj nu har bygget værksted. Der hørte dengang Ca. 45 td. land til gården.

Samme år byggede Niels Mouridsen kroen, hvortil hørte Ca. 5 td. land. Kroen solgte N.M. til Martin Israelsen 1888. Kroen skiftede ejer 2 gange indtil 1906 og 4 år senere mistede den bevillingen til spiritusudskænkning ved en kommuneafstemning. Efter en omskiftende tilværelse i omkring 40 år købte et firemands konsortium af Vildbjergborgere 1946 hotellet, med det formål igen at få en bevilling. Der blev dannet et aktieselskab og foretaget mange kommuneafstemninger, men først da hotellet i 1962 blev solgt til forpagterparret Ditte og Cilius Martens gav en afstemning flertal for en spiritusbevilling. Mens pastor C F Kock var sognerådsformand kæmpede han mod de mange smugkroer, der var rundt i sognene og fik dem også udryddet.

Efter at kroen i 1883 var bygget, begyndte byen at tage form. 1884 blev der bygget et hus beregnet til en læge. Nr. 1 faldt ikke godt til på egnen, men 1894 kom læge Fischer, han fik en meget stor praksis, og en afholdt læge var han i vide kredse. Han praktiserede i over 40 år.

Den navnkundige og legendariske sognekonge, Niels Mouridsen, var i høj grad med til at præge byens udvikling. Han blev sognerådsformand, amtsrådsmedlem, landvæsenskommissær, repræsentant for Kreditforeningen og formand for repræsentantskabet, medlem af jernbanekommissionen, formand for Landboforeningen for hele Hammerum herred, medlem af Hedeselskabets bestyrelse, skatterådsmedlem m.m., og dog havde han ikke fået anden uddannelse, end hvad han fik i den lille biskole i Rødding, og så hvad han havde tilegnet sig ved selvstudium. Een af hans største opgaver var at få Herning-Holstebro banen drejet om ad Vildbjerg, som ikke lå helt i retningen, og der var jo også andre kommuner, der var interesseret

i vognen, der gik på skinner. En tid så det ud til, at trafikministeren ville slette Vildbjerg, men N. M. var ikke nøje over en Københavner-tur, og det kronedes også med held. Den 1. oktober 1904 åbnedes banen, og vi kunne de første 3 dage få en gratis retur til Herning eller Holstebro. Den tur står endnu tydeligt for mit indre øje. Men endnu er det for mig vemodigt at tænke på, at den bane, som N. M. havde ofret så mange dage på at få om ad Vildbjerg, nåede han ikke at køre på. Den dag banen åbnede, lå han dødssyg i sit hjem, han døde den 19. oktober 1904 af kræft, som begyndte i læben.

Allerede før banen var en realitet, var rammen til bysbilledet lavet, og i modsætning til de fleste landsbyer, der præges af en lang gade med tilfældigt placerede huse på begge sider, blev der i Vildbjerg afsat brede veje hvor der efter tidens krav kunne anlægges gader, der i dag efter hundrede års forløb kan tage den moderne trafik

Der var en god invasion i byen af håndværkere og handlende de sidste år før århundredskiftet og de første år efter: Iversens Tømmerhandel 1896. De 2 tømrerforretninger, som Bent Kristensen og Jens Korshøj nu driver, blev etableret omkring 1900 og samme tid etablerede de 2 murerestre J Albæk og N Nielsen sig, sidstnævnte begyndte med cementvarefabrik 1903. Skomagermester Thue Pedersen kom allerede 1882, han blev kendt i vide kredse for sit håndsnydte fodtøj. Gartner N. Thomassen startede Vildbjerg Handelsgartneri

1898. Forretningen førte en omskiftende tilværelse indtil M. Chr. Lindvig 1928 overtog den. Det varede ikke mange år, inden det var midt- og vestjyllands største gartneri og tilmed en turistattraktion.

Den første telefon i Vildbjerg blev indlagt hos købmand Lars Meldgaard 1882 under Herning central. Der kom med årene flere til, og 1904 startede Vildbjerg central med 21 abonnenter, det steg til 101 i 1940 og til 410 i 1968, da centralen blev automatiseret. Centralen blev indtil 1940 ledet af fru K. Harlev. Fra 1940 til 1968 var det hendes datter, fru Gudrun Jelsbak der ledede centralen.

1906 dannedes "Vildbjerg Andels-Elektricitetsværk", det var 110 volt jævnstrøm, og det klarede elforsyningen til 1952, da det med de større virksomheder i byen blev nødvendigt at få stærkere strøm, hvorfor man nedlagde værket og overgik til vekselstrøm fra Herning. Vildbjerg Vandværk blev startet 1930. Det blev for 2 år siden udvidet til Nøvling og Skibbild samt en del af landområdet.

Fjernvarmeværket blev bygget 1953, det startede med 63 ejendomme og 91 forbrugere. I dag er der 755. Formand alle årene: Fhv. politiassistent N. C. Petersen.

I 1905 blev vejen fra Timring til Vildbjerg (kaldet Lysgaardvejen) anlagt, og året efter dannede et bredt udsnit af byens beboere og enkelte landmænd et interessentskab under navnet I/S Vildbjerg Lund. De erhvervede 8½ td. land syd for Lysgaardvejen og øst for Præstegaardsvejen, som blev tilplantet. 1917 solgtes 2 td. land til kirkegård. 1920 blev der fraskilt et jordstykke, hvorpå der blev rejst en høj med mindsten i anledning af Sønderjyllands genforening med moderlandet. Det var den største festdag i Vildbjergs historie. Kirken var stuvende fuld ved takkegudstjenesten, og ved mindstensafsløringen, hvor stationsforstander Arbo som formand for festkomiteen bød velkommen, var der ca. 1500 mennesker tilstede.

Bestyrelsen for Vildbjerg Lund mageskiftede i 1953 anlægget med 61 td. land Øst for byen, hvor det smukke anlæg nu ligger, og hvortil mindehøjen er flyttet.

1915 fik byen sit apotek. Sognerådet gik i 1913, efter sigende, i listesko, indtil ministeriets tilladelse i 1914 forelå. Så var der ingen fare for, at Aulum skulle skyde papegøjen.

Vildbjerg by blev i 1919 kloakeret, og i 1920 blev gaderne brolagt. De smadrede og om sommeren støvende veje var nu omdannet til rene og støvfrie gader, men det var også en dyr omgang. Brolægningen kostede 200.000 kr., hvoraf amtet betalte 25 %, men jeg mindes ikke, at een eneste skatteyder kritiserede, alle, både i by og på land, var tilfredse med den smukke og rene by på bjerget.

Siden 1901 har borgerne i byen haft deres organisationer under forskellig benævnelse. Håndværkerforeningen blev stiftet 1901 og dens første og mangeårige formand var malermester Karl Poulsen. 10 år senere blev der stiftet en Borgerforening, dens første formand var tømmerhandler Chr. Iversen. 1916 blev Arbejdsmændenes Fagforening stiftet.

Vildbjerg kirkegård blev anlagt 1917, det var Peder Lauritsen (kaldet Merrild), der anlagde den og han var den første, der blev begravet. Hans gravsted i det nordøstre hjørne bevares stadig. 1919 blev der bygget ligkapel.

Indtil 1871 lå der et fattighus øst for kirken, omtrent der hvor Møller Jensens manufakturforretning er. Forholdene var af allerlaveste standard, og det var selvsagt også de, der kom der. Den daværende sognerådsformand, pastor C. F. Koch, hvis dygtighed som kommunalmand der endnu gik ry om, da jeg var dreng, fik sat igennem, at der skulle skaffes bedre forhold for de stakler, der så decideret var havnet i elendighed. Sognerådet købte så i 1871 gården "Nygaard" og omdannede den til fattiggård. Det var den gård, som nu indtil for 3 år siden kaldtes kommunegården og lå på den store parkeringsplads ved sportspladsen. Gården var dengang på ca. 50 td. land. 1918 blev halvdelen af det store stuehus moderniseret og godkendt som alderdomshjem under navnet "Asyl".

1936 blev det nuværende "De gamles Hjem" opført. Der er for nogle år siden tilbygget en fløj. Nu er der af diakon sarnmenslutningen bygget et hypermoderne plejehjem.

Bemærk forskellen fra 1870 til 1976

I tiden fra sidst i tyverne til sidst i fyrrerne var byen nærmest en soveby, håndværkere og handlende tjente til livets ophold, men heller ikke stort mere. Tekstilbyen Herning aftog arbejdskraften fra byen og omegnen. Morgentoget og rutebilerne var stuvende fulde af folk, der hentede deres dagløn i den hurtigvoksende købstad. Det er dog med tiden aftaget meget, og flere og flere arbejdspladser er etableret i Vildbjerg. Der, er i dag 18 fabrikker og flere virksomheder beskæftiger mange par hænder, - den største beskæftiger 36 mænd og kvinder. I de sidste 10 år er der bygget 340 parcelhuse. Folk kan li' at bo i Vildbjerg, her er alle købstadsfaciliteter og dog lidt af landlivets tiltrækkende hygge.

Sporten.

Som et af de første i amtet byggedes der i 1937 et svømmebassin i Vildbjerg. Det blev bygget som interessentskab og meget af arbejdet blev udført gratis af medlemmer og andre interesserede. Ti år efter blev det første stadion anlagt samt en håndboldbane. Udover en lånt træningsbane skete der ikke mere før 1968, men så blev der fart over feltet, og i dag udgør den samlede sportsplads ca. 20 td. land. Foruden træningsbaner er der 4 regulerede fodboldbaner, 6 håndboldbaner, baner til fri idræt og tennisbane. Hele sportsanlægget er meget fint med flere levende hegn, og indhegnet med højt dyretråd. Der er el-projektører. Der er bygget et 795 m² stort fritidscenter første afdeling blev indviet 1970. Det er en selvejende institution.

Med al den frihed ungdommen af i dag har, da er det meget prisværdigt, at så mange af de ældre ofrer tid på at træne de mange børn og unge. For mig der bor omtrent midt mellem banerne er det en fryd for øjet at se de mange unge boltre sig og jeg håber også, at det er en part af deres opdragelse, som bidrager til at bevare en sund sjæl i et sundt legeme.

Vel har det kostet skatteyderne penge, men det må absolut være en god og, i forhold til andre udgifter, en billig investering. F.eks. vil det nye luksus plejehjem med plads til 37 personer koste 4 mio. kr. årlig i drift og forrentning, = 109.500 kr. pr. pensionist.

Sognets styrelse.

Siden 1867 har de almindelige vælgere valgt sognerådsmedlemmerne, (dengang sogne-forstandere) og de valgte selv deres formand, og hvem der var stemme- og valgberettiget, blev der ikke forandret ret meget ved, inden vi fik socialreformen i 1933. Man skulle være fyldt 25 år, man skulle være ustraffet, man skulle være pålignet skat, og den skulle være betalt indtil den første i det kvartal, hvori man skulle bruge sin stemme- eller valgbarhed eller være stiller for en eller flere kandidater, man måtte ikke have modtaget hjælp fra en kommune, medmindre det var tilbagebetalt.

Tit valgte man præsten som formand for sogneforstanderskabet. Den sidste præst, der var sognerådsformand i Vildbjerg-Nøvling-Timring kommune, var pastor C. F. Koch, han var en meget dygtig og begavet mand, som fordrede meget både af sig selv og andre. Han red gerne omkring, og tit inspicerede han skolerne om morgenen for at se, om alt var i orden.

År 1900 blev Tiphede kirke bygget, og der blev kaldet en præst til Timring-Tiphede. 1905 blev Timring-Tiphede fraskilt, og har så været en selvstændig kommune, indtil kommunalreformen trådte i kraft for 6 år siden.

Siden 1905 og indtil kommunesammenlægningen har jeg kendt alle medlemmer af de forskellige sogneråd, og jeg synes aldrig, vi har haft et dårligt råd selv om de af og til har været ude for hård kritik. Hårdest var kritikken 1908, da de, - som nævnt omstående - alle blev smidt ud. Også for 40 år siden, da De gamles Hjem blev bygget var de gamle konservative aggressive, og bedre var det på ingen måde, da administrationsbygningen så dagens lys. Men godt er det, at de forskellige råd har været mere fremsynede end kritikerne, for ellers havde vi jo ikke været et hestehoved foran de fleste landkommuner. Måske er det også noget derfor, at folk kan li' at bo her.

Den 1. oktober havde Vildbjerg by 2.385 beboere og landsognet 550.

Det nye plejehjem er der jo ingen, der kan kritisere kommunalbestyrelsen for, men det vil nu blive en økonomisk belastning for kommunen.

Vildbjerg 1976
Jacob Korshøj

Fra Nordslesvig til Sønderjylland

af Kirsten Pors Madsen

Den 10. februar 1920 havde en 42-årig gårdejer i Møsvrå, Peter Pors, travlt med at komme i sit pæne tøj. Overfrakken og bowleren kom på, ørevarmerne ligeså, for der var udsigt til snestorm. Endelig var han klar. Han skulle med toget til Kolding. På banegården mødtes han med sine brødre Niels, der havde en gård ved Fredericia, Marius, der var købmand i Låsbygade i Kolding og Kristian, der havde fædrenegården i Harte. De var på vej til Oksenvad i Nordslesvig, som var deres fødesogn. Her havde deres forældre haft en gård, men da forholdene for danskerne i Nordslesvig, der ville beholde deres danske statsborgerskab for ikke at skulle aftjene 3 års værnepligt for Preussen og aflægge ed til kejser Wilhelm, efterhånden blev svære, valgte de at flytte fra deres hjemstavn. Det var ikke langt i kilometer ikke mere end ca. 20 op på den side af Kongeåen. Her købte de gård i Harte, med sig havde de fem drenge, min bedstefar Peter Pors og de tre, der var med på togturen Oksenvad, og Søren, der i 1899 udvandrede til Amerika.

Et par år efter, at Danmark i 1864 havde tabt Slesvig og Holsten til preusserne, accepterede de en bestemmelse om, at der skulle være en sindelagsafstemning i Slesvig på et eller andet tidspunkt om, hvor grænsen skulle gå - den såkaldte § 5. Den paragraf sløjfede Bismarck i 1879, og året før var der blevet indført, at undervisningen i skolerne skulle foregå på tysk i halvdelen af timerne.

Under 1. Verdenskrig blev 30.000 danske nordslesvigere sendt i krig for Tyskland, 6.000 kom aldrig hjem. Hele befolkningen i Nordslesvig led stor nød i krigsårene. Da det hele endelig var slut, Trådte § 5 igen i funktion.

Nordslesvig blev delt op i tre zoner. Og det var afstemningen i Zone 1, der gik fra Kongeåen til en linje syd om Tønder tværs over Jylland og nord om Flensborg, de fire brødre drog af sted for at deltage i. Fordi de var født i Nordslesvig, kunne de stemme. Afstemningen faldt ud til fordel for de dansksindede.

Valgdeltagelsen var på 90 %. I Oksenvad blev der afgivet 437 danske stemmer og 79 tyske, i hele Zone 1 var tallene 75.431 danske og 25.081 tyske.

Ved en fredelig afstemning blev Nordslesvig til Sønderjylland.

I Mindelunden for faldne sønderjyder under 1. verdenskrig står:

Peter M. Pors
0502 1883 09061918
Oksenvad Polen

Om det er min bedstefars fætter, ved jeg ikke, men det har i hvert fald været nær familie. Den faldnes forældre valgte ikke at flytte nord for Kongeåen i tide. Omvendt var det et held for de fem brødre Niels, Kristian, Marius, Søren og Peter, at deres forældre tog beslutningen i 1879 om at rykke hele familien til Harte.

Og hvad har den historie så med Timring lokalhistorie at gøre? Ikke så meget - bare det, at Peter Pors barnebarn har levet det meste af sit voksenliv i Timring.

Akvarellen

”Bevaring af Vildbjerg gamle Skolebygning”

Af Tove Lykkeberg

Vi er mange, som har beundret den smukke akvarel af Den Gule Bygning, som er mangfoldiggjort og bruges i mange sammenhænge. Og hos nogen af os hænger den indrammet på væggen.

Og hvor stammer den så fra? Meget beskedent står der E.E.H. 03.01.1992 i højre hjørne.

E.E.H. står for navnet Erik Einar Holm. Han var en af vor tids mest betydningsfulde restaureringsarkitekter. Han blev født i 1941 og døde i 2018. E. E. Holm beskæftigede sig med en lang række historiske bygninger.

Af store projekter kan nævnes restaurering af Frederik den 8's Palæ og Nr. Vosborg. Han var Arkitekt MAA og havde egen tegnestue.

De fleste ved jo nok, at da jernbanen kom til Vildbjerg i 1904 kom der stærk vækst i byen. Man påbegyndte en ny skole, som stod færdig i 1908. Arkitekttegnet af W. Gullev. En sjældenhed, at en skole her på egnen er tegnet af en arkitekt. I Herning opførtes lidt tidligere Hernings nye kommuneskole i Bethaniagade. Og vi kan finde slægtskabet i to smukke villaer foran Herningegnens Lærerforenings kredskontor på Pontoppidansvej i Herning. Den ene var bolig for arkitekten selv.

Vildbjerg Skole forblev skole i næsten 100 år, og skriver fhv. viceskoledirektør Ove Pedersen i Folkeskolen i anledning af, at man nu har besluttet, at der skal bygges en ny skole: ”Der er ingen tvivl om, at man nok skal finde en passende funktion til Gullevs statelige bygning, som i sit ydre stadig fremtræder som et karakterfyldt bygningsværk, der pryder sin by”.

Men så let gik det nu ikke.

I tiden siden opførelsen har bygningen undergået en række ændringer, som alle har betydet en væsentlig forringelse af den arkitektoniske værdi og en markant forsimpelse af bygningens hele fremtræden.

Når vi ser et foto af bygningen fra 1989 er det et ret kedeligt hus.

Man nedsatte derfor et bevaringsudvalg. Projektleder var arkitekt Frede Hoeneveld.

Starten for dette udvalg: Baggrund i et fælles oplæg fra Vildbjerg Skole og kommunens tekniske forvaltning samt planstyrelsens rapport ”Vor lærdoms bygning”, hvor Vildbjerg gamle Skole er afbildet. (Planstyrelsen hedder nu Skov- og Naturstyrelsen)

Bevaringsudvalget havde to hovedformål:

- 1) At tilbageføre og bevare Vildbjerg Gamle skolebygning
- 2) At styrke og fremme den almene opfattelse af det værdifulde i at værne om vore bygninger og miljøer.

Lokalarkivet er i besiddelse af skriftet, der har til formål at fortælle om Vildbjergs gamle skole- bygning og de bestræbelser, der blev sat i gang for at tilbageføre og bevare bygningen i sin oprindelige skikkelse på opførelsestidspunktet i 1908.

Efter studier af billeder og undersøgelser er der udarbejdet et samlet oplæg for tilbageførelsen af bygningen. Dette oplæg udtrykkes bl.a. på smukkeste vis ved den udarbejdede akvarel.

Hvordan det videre er gået kan man læse om andre steder. Bl.a. i ”Historien om den Gule Bygning”

Og så kan man i dag se den smukke bygning ved selvsyn og måske være med i en eller flere af de 22 foreninger, som nu har til huse i bygningen. Eller man kan deltage i de arrangementer, der foregår i bygningen.

Kilder: Arkitekten.dk. og materiale.

Foto af Den Gule Bygning

Årets gang i tekst og foto

Redaktion Knud Bunde

15. november: Julen kom tidligt til Vildbjerg i 2019. Allerede midt i november indbød Handelsforeningen byens borgere til juletræstænding. Og det med nyheder. For første gang kunne byens borgere glæde sig over, at der var kommet en topstjerne på det otte meter høje juletræ. Der var optræden af bugtaler Lene Bøndergaard., mens årets taler var fhv. sognepræst og provst Asger Korsholm, og traditionen tro kom julemanden kørende for fuld udrykning i en tidligere brandbil.

16. november: På en regnfuld lørdag formiddag gik arbejdet med at montere Vildbjerg Cups nye pavilloner for alvor i gang. Frivillige fra Vildbjerg Cup havde forberedt fundamentet til pavillonerne, mens to mobilkraner fra Poul Schou A/S, Odense, og en sættevogn fra DOT, Vildbjerg, sørgede sammen med frivillige for transporten mellem den midlertidige opbevaringsplads til den fremtidige faste placering på fodboldbanerne 7 og 8. Herefter går restaureringen af de i alt 300 kvm pavilloner for alvor i gang.

30. november: Traditionen havde mange fundet vej til det årlige julemarked på Møltrup Optagelseshjem og handelen gik livligt. Dagen var præget af høj solskin og frost, og derfor trak mange ind i de store forplejningstelte for at varme sig med en portion risengrød eller kaffe med hjemmebag, grillede pølser og æbleskiver. Julemarkedet arrangeres af hjemmet i samarbejde med Lions Klub Trehøje Lyngtotterne.

3. december: I forbindelse med Valdemarsdag og Dannebrog 800 års jubilæum fik "De Aktive 60'ere" overrakt en fane. På fanen blev broderet følgende tekst "De Aktive 60'ere, Vildbjerg. Stiftet november 1998". Fanen blev officielt indviet ved foreningens juleafslutning og de tre obligatoriske "søm" blev slået i af kasserer Werner Olsen for Hendes Majestæt Dronningen, formand Knud Bunde for fædrelandet og foreningens æresmedlem Hans Damgaard for foreningen. Fanebærer ved indvielsen var H.C. Søndergaard. På billedet ses fra venstre H. C. Søndergaard, Hans Damgaard og Werner Olsen.

3. december: For 12. gang kårede "De Aktive 60'ere" Årets Vildbjergenser". Hæderen tilfaldt i 2019 Johannes Kristensen, der blev hædret for sin store indsat for såvel Aktivitetscenter Ågården som "De Aktive 60'ere". Herunder renoveringen af byens flagallé. Ligeledes var det for hans altid positive og hjælpsomme indstilling. Her får han overrakt hæderen af formanden for udvælgelsesudvalget Gerda Juncker og formand Knud Bunde.

19. december: I en top 10 opgørelse fra "Bolighed.dk" vises de byområder i Danmark, hvor husene i 2019 var kortest og længst tid om at blive solgt. Og med en gennemsnitlig liggetid på kun 75 dage indtager Vildbjerg en flot 7.plads på listen over byer med de hurtigst solgte huse. De otte af de 10 pladser indtages af københavnske og sjællandske byer, og ud over Vildbjerg er det kun Årre ved Varde, der er med på listen uden for Sjælland.

2020

1.januar: I 1983 opfandt og patenterede Samuel Bækdahl, Vildbjerg, det geniale spændebånd, der kan tilpasses ethvert behov, og satte det i produktion under navnet SB Multispænd. Efter 37 år har han nu solgt det til sin genbo, Mads Jørgensen, der sammen med sin hustru Dorte og sønnerne Thomas og Rasmus overtog Vestjydsk Beslag i Ringkøbing 1. maj 2018. For Mads Jørgensen, der også er kendt som formand for Vildbjerg Cup, var overtagelsen et længe næret ønske, der gik i opfyldelse, eftersom han adskillige gange havde spurgt Samuel Bækdahl, om han ikke kunne købe firmaet, men hver gang fået et nej. Her er det Samuel Bækdahl til venstre ved den store tromle med spændebånd og Mads Jørgensen til højre.

1. januar: Efter 17 år som selvstændig købmand i Vildbjerg, overdrager Poul Hansen nøglerne til Meny til sin tidligere elev 26-årige Andres Rahbek, der er indfødt Vildbjergenser. Inden skiftet til selvstændig var Andreas Rahbek senest souschef hos Spar-købmanden i Tvis. Poul Hansen, der er 58 år kom til byen i 1990 og var de første 13 år uddeler i SuperBrugsen. I 2003 købte han det daværende FC Marked og omdøbte det til Super'en, men skiftede i 2004 til SuperBest kæden, som i 2013 blev til Eurospar og i 2015 til Meny.

10. januar: Ved den årlige nytårskur havde Aktivitetscenter Ågården besøg af den lokale erhvervsmand Kenneth Rand, der fortalte om sin opvækst med fritidsjob til i dag at være hel- eller delvis ejer af 17 virksomheder med omkring 75 ansatte og en årlig omsætning på 110 mio. kroner. Navnene på nogle af virksomhederne fremgår af billedet.

14. januar: Aktivitetscenter Ågården fejrede 10 års jubilæum med en middag for medlemmerne. Centret har gennem årene udviklet sig til et samlingspunkt for pensionister og efterlønsmodtagere, der deltager i en stor palet af hobbyprægede tilbud. På billedet ses fra venstre centrets koordinater Mette Lassen, de to nuværende formænd for centerrådet Kr. Hansen og Karen Christensen, rådets første formand Bente Nielsen og den første koordinator Herdis Holm.

18. januar: Efter at have eksisteret i mere end en menneskealder besluttede Danske Hoteller at lukke Hotel Vildbjergs krostue. Årsagen var et faldende antal stamgæster og mindre omsætning, men krostuen blev lukket med maner og en afskedsfest. Den er efterfølgende omdannet til et selskabslokale med plads til 40 gæster, ligesom hotellets køkken og 15 badeværelser samtidig blev renoveret. Her er hotellets daglige leder Heintje Simonsen fotograferet i krostuens hjørnesofa på lukkedagen. På væggen ses et maleri af den navnkundige vagabond Sølle Søren, der gav navn til hotellets diskotek.

30. januar: Lions Club Trehøje Lyngtotterne havde et overskud på 78.000 på Oktobermessen i 2019. Pengene blev fordelt til fire projekter, hvor repræsentanter for Rehabiliteringscenter Herning/Kirsten Nielsen og Lystanlægget Vildbjerglund/Torkild Jensen hver fik 26.000 kr., mens Vinding Skole/Torben Vad og Vildbjerg Skole/Rikke Grann delte et tilsvarende beløb – nævnt fra venstre mod højre. I midten ses Bente Kjærgaard, Lyngtotterne.

31. januar: En æra sluttede i Vildbjerg, da Imerco efter 125 års handel med isenkram på samme adresse lukkede forretningen i Bredgade 4. Den blev startet i 1895 som J.P. Hansens Contante detail og træhandel. Få år efter blev den overtaget af A. Jensen, som i 1935 solgte til Kr. Guldager. I 1973 gik han i kompagniskab med sønnen Frank og svigerdatteren Ingelise, der helt overtog den i 1975. Efter 23 år afstod de i 1996 forretningen til en søn og svigerdatter, der efter få år solgte den videre til Imerco.

13. – 16. februar: 115 pistol- og riffelskytter fra 10 lande satte i uge 8 hinanden stævne i Vildbjerg Sports- og Kulturcenter for at dyste i Denmark Open Air. Stævnet, der blev afviklet for andet år i træk, er arrangeret af Talentcenter Vest under Trehøje Skytteforening. Blandt de 10 nationer var der deltagelse fra bl.a. Iran, der stillede med et blandet hold, og Singapore. Fra Trehøje Skytteforening deltog bl.a. Rikke Mæng Ibsen, der var i tre finaler og skød sig til to sølvmedaljer og Mikkel Damholt, der blev henholdsvis nr. fem og seks i 10 meter luftriffel i to finaler for seniormænd.

22. februar: Det private firma Handicapformidlingen arrangerede det første danske E-sportsstævne for handicappede i Vildbjerg Sports- og Kulturcenter. Med omkring 250 deltagere fra hele landet blev stævnet en så stor succes, at det kneb med pladsen i centrets store multisal. Derfor lovede udviklingsdirektør i Handicapformidlingen, Klaus Dürr, at stævnet, når det vender tilbage i 2021, vil blive afviklet i Hal 2.

24. februar: Midt- og Vestjyllands Politis rullende politistation besøgte denne dag Sørvad og Vildbjerg. Formålet var, at skabe kontakt til de lokale beboere, der derved havde lejlighed til at se ”politistationen” indvendig samt få en snak med de to politiassistenter, der var med bilen.

29. februar: Børnenes Melodi Grand Prix blev for første gang markeret i Vildbjerg. Handelsforeningen havde om eftermiddagen inviteret børnene og deres forældre til at overvære en koncert med den tidligere deltager i MGP Johannes Jespersen, der deltog i MGP i 2019. Om aftenen var der fest for børn og forældre med live transmission via storskærm. Begge arrangementer blev med stor tilslutning holdt i Vildbjerg Sports- og Kulturcenter, der som det ses på billedet, var flot pyntet op.

1. marts: Vejret var ikke med arrangørerne, da Pugdalvejs forlængelse - den knap en kilometer lange Ll. Pugdalvej – blev åbnet. En strid og kold vestenvind satte sit præg på dagen, men folk strømmede alligevel til for at gå, løbe eller cykle en tur på den nye vej, der forbinder Pugdalvej og Røddingvej. Samtidig blev Nørregade lukket for gennemgående trafik. Efter åbningen var der pølser samt øl/vand til deltagerne, og der samledes hurtigt en kø, der gav ca. en halv times ventetid ved pølsevognen.

5. marts: Det danske flyvevåben markerede denne dag, at værnets Fennec helikoptere havde passeret 80.000 flyvetimer siden de første helikoptere blev leveret i 1990. Fejringen skete ved en formationsflyvning med fire helikoptere over det midtjyske område, hvor helikopterne har base på Flyvestation Karup. Med i formationen var også en EH 101 transport- og redningshelikopter

1. maj: Styregruppen fra Vildbjerg Handelsforening overraskede Ida og Henning Andersen ved at møde op, da ægteparret intetanende åbnede forretningen. Gruppen havde medbragt flag og en gavekurv. Anledningen til gavmildheden var, at Ida og Henning Andersen den dag kunne fejre 35 årsdagen for åbningen af IH møde. Og det på trods af at de største skeptikere havde givet den et halvt års levetid. Heldigvis fik de ikke ret.

24 maj: Efter at Herning Kommune for flere år siden etablerede cykelstier langs Pugdalvej skulle baneoverskæringen sikres med dobbelte helbomme. Et arbejde som Banedanmark efter adskillige tilløb først fik færdiggjort i slutningen af maj. Og kun få dage efter, at dette arbejde var afsluttet, blev hele arbejdet færdiggjort, da der kom asfalt på cykelstierne op til overskæringen.

26. maj: Efter påske 2020 gik Vildbjerg Tekniske Værker i gang med at renovere såvel vand- og varmforsyningen til den sidste halvdel af Solbrinken. For at forenkle arbejdet valgte værkerne at lægge de nye rør i fortovene modsat de gamle rør, der fik lov at blive liggende. Samtidig flyttede man stophanerne til varmforsyningen uden for husene, så værket kan lukke for forsyningen ved et evt. brud, der opstår når der ingen er hjemme. Hele arbejdet, der også omfattede udskiftning af el-skabe og nedlægning af nye fliser, var afsluttet til sommerferien.

11. juni: Med tre måneders corona forsinkelse kunne Kunstforeningen Trehøje kåre Årets Kunstner 2020. Valget faldt på Lillian Mølgaard Petersen, Struer, med billedet "Birkestien". Med hæderen fulgte et rejsegavekort på 5.000 kr., som kunstforeningens formand Grethe Gottfredsen (th) her overrækker kunstneren.

14. juni: Møltrup Optagelseshjem måtte på grund af covid-19 opgive at gennemføre sit traditionelle sommermøde, der normalt samler godt 3.000 gæster på sædvanlig vis. I stedet blev det holdt som et drive-in arrangement, hvilket viste sig ikke at være attraktivt og en stor skuffelse. Hjemmet havde gjort plads til omkring 600 biler på to store græsarealer. Der kom 60, så dagens taler fhv. forsvarsminister Søren Gade (V) kunne nemt overse forsamlingen fra blokvognen.

3. juli: Efter 10 dage med spøg og skæmt og flere arrangementet omkring det at grave et stort hul på en af fodboldbanerne i Vildbjerg, sluttede det hele med, at formanden for Borgerforeningen og koordinater samt idemand bag arrangementet Birthe Luckmann lagde diverse typiske effekter fra 2020 ned i en tidskapsel, der blev begravet i hullet. Meningen er, at kapslen atter skal graves op om 20 år, så folk kan se, hvad der rørte sig i 20'erne.

08. august: Marchforeningen Hosekræmmerne indviede to bynære vandreruter på fem og 11 km omkring Vildbjerg og Timring. Samtidig tog man et nyt kort, hvorpå området seværdigheder var markeret og kort omtalt i brug. Godt 100 valgte at deltage, da turen rundt i Vildbjerg startede med Videbæk Tambourkorps i spidsen.

19. august: Hen over foråret og sommeren havde beboerne på bostedet for handicappede voksne Solglimt haft travlt med at dekorere to store affaldscontainere, der er blevet sat op i Vildbjerg på Niels Mouritzens Plads og ved stationen. Forud for opsætningen præsenterede kunstnerne og personale fra Solglimt containerne ved en lille seance på Niels Mouritzens Plads.

28. august: Efter have drevet butikken "Hos Lise", der sælger dametøj og brugskunst, på to forskellige adresser i Aulum gennem ni år valgte Lise Poulsen at flytte forretningen til Vildbjerg, hvor hun lejede sig ind i den ene halvdel af den lukkede Imerco-butik. Her bydes hun velkommen af koordinator i Vildbjerg Handelsforening, Birthe Luckmann.

28. august: Om det er for at sætte mere skub i befolkningstilvæksten i Vildbjerg vides ikke. Men den 8. marts ville Borgerforeningen og Søparken rejse en storkereden i Søparken. Den plan satte covid-19 en stopper for. Derfor kunne borgerne hele sommeren se storkereden ligge på "lit de parade" hos Mogens Lindvig. Fredag d. 28. august lykkedes det dog på en særdeles våd eftermiddag at få storkereden sat på plads. Nu er det så kun at krydse fingre for, at et storkepar finder reden, der er lavet af smedene fra Den gamle Smedje, attraktiv nok til at slå sig ned i.

11. september: Bostedet Solglimt markerede en længe ventet udvidelse på 1.100 kvm., der ventes at stå færdig 1. februar. Udvidelsen rummer 12 enkelte lejligheder til unge med psykisk og fysisk handicap. Desuden vil der være fællessal, aktivitetsgader, hobbyrum og et stort industrikøkken. Byggeriet, der koster 11. millioner kroner, er bl.a. muliggjort gennem en donation på fem millioner kr. fra A.P. Møllers støttefond. På billedet byder forstander Jan Lavdal velkommen til de mange, der overværede rejsegildet.

9. oktober: Formanden for Vildbjerg SFs kvindeafdeling, Kette Lauritsen, der i 2018 blev kåret til "Årets Vildbjergenser", er tildelt Herning Kommunes idrætslederpris 2019. Kette Lauritsen, der har været aktiv i VSF i næsten 30 år, fik prisen for ikke alene at være med til at skabe en elite i kvindehold, hvor VSF har hold både i Danmarks næstbedste række, 1. div. og Jyllandsserien. Hun får den også for at udvise stor rummelighed og have klare værdier og moral, sagde borgmester Lars Krarup ved overrækkelsen. Med prisen fulgte en kontant belønning på 10.000 kr. fra Nordea. På billedet ses fra venstre Johs. Poulsen form. for Kultur og Fritid, Louise P. Hedegaard, Nordea, Kette Lauritsen og Lars Krarup.

22. oktober: Den italienske storklub Atalanta fik for første gang dansk græs under fødderne, da de på dagen for mødet med FCM i Champion League gruppespillet trænede på Vildbjerg Stadion. Truppen fra Bergamo i Norditalien landede i Karup med et chartret fly, mens klubbens bus var kørt den lange vej fra Italien til Herning for at køre spillerne til Vildbjerg og MCH Arena. Atalanta vandt i øvrigt kampen 4-0.

13. november: I Vildbjerg er man gode til at tænke kreativt. Så da et forsamlingsforbud på over 10 personer satte et stop for den traditionelle juletræstænding i Vildbjerg udtænkte koordinator i Vildbjerg Handelsforening, Birthe Luckmann hurtigt en alternativ plan – Et drive in arrangement, hvor folk kom til den store p-plads ved Sports- og Kulturcentret i biler. Her var der minikoncert med Jerry Vergara og Vildbjerg skoles Ungherningband samt tale ved Ketty Lauritsen, inden juletræet, der var placeret på en trailer, blev tændt og efterfølgende af Bent Nielsen fra Vildbjerg Entreprenør & Anlæg kørt gennem byen til Torvet. Her uddelte et par nisser slik til børnene i de mere end 120 biler, der fulgte efter det kørende juletræ og Julemanden, der kørte i åben sportsvogn.

23 november: Såvel lastbiler som busser og privatbiler, der kom fra eller skulle ud fra Vildbjerg mod øst, måtte fra den dag og til og med d. 23. december – lille juleaften – køre en lille omvej ad Pugdalvej og Sindingvej/Bredgade for at komme ind/ud af byen. Årsagen var, at Herning Kommune afspærrede Østergade for i løbet af den måned at udskifte den gamle og nedslidte bro over Tranholm Bæk, der løber under Østergade. F.eks. betød arbejdet, at busserne til/fra Herning kørte ad Sindingvej, hvor der blev etableret et midlertidigt stoppested for passagerer til/fra Kildebakkeskolen. Broen findes lige foran bilen i billedet.

Skulpturer/ mindesten i Vildbjerg by

Af Tove Lykkeberg

I året 2001 blev der udgivet et hæfte med beskrivelse af bl.a. skulpturer og mindesten i kommunen: ”Trehøje-oplevelser i ord og billeder” og der er nogle, der er beskrevet i Vildbjerg bogen ”Kend din by”, men der er siden kommet nye ting til og rundt i Vildbjerg by befinder sig nogen, der ikke er beskrevet. Her er en beskrivelse af nogle flere.

Borgerne i byen

Kunstværket i skolegården ved Den Gule Bygning blev afsløret samtidig med, at der var indvielse af den nyrenoverede skolegård den 24. 11. 2018.

Skulpturen er lavet af Herluf Dahl fra Struer fra ”Skrot til Kunst”. Herluf Dahl har været selvstændig smed i Gimsing ved Struer. Da han blev pensioneret begyndte han at lave figurer af forskelligt skrotmateriale. Han udstillede i Den Gule Bygning og blev derefter opfordret til at lave en skulptur til skolegården. Han fik hjælp af Brødrene Stockholm og ES stålindustri. Det er op til beskueren at bestemme, hvad de forestiller. Det er måske en familie, byens borgere, et fællesskab eller forskelligheden blandt borgerne i byen.

Søren og Mette

To børn i skolegården eller et ungt par på vej ud i fremtiden. Afsløret i forbindelse med indvielsen af skolegården den 24. 11. 2018. Pengene er indsamlet i gruppen ”De pensionerede lærere”.

Kunstværket er lavet af Helge Voldbjerg fra Hedehusene. Helge Voldbjerg er uddannet kleinsmed.

Kunstneren kalder det Wire-kunst. Det er lavet i stål. Kunstneren er meget glad for at arbejde med styrken og mangfoldigheden i stål.

Den sjippende pige.

Kunstneren Helge Voldbjerg, har kaldt den sjippende pige for Kristine. Den er opkaldt efter hans morbrors kone, som han har været på ferie hos mange gange og er meget glad for. Figuren er skænket af Den Gule Bygning i 2019.

Vildbjerg kirkegård

Skulpturen er udført i svensk Halmstad granit. Udført af Jens Krogsdal Gudnason, Herning. Anonym giver.

Vildbjerg Sports- og Kulturcenter

Skulpturen er skænket af "De Aktive 60'ere" ved indvielsen af Hal 2 lørdag d. 30. maj 2015. Den er skabt af den lokale multikunstner Johannes Kristensen.

Kuglen symboliserer en bold med henvisning til de mange idrætsgrene, bl.a. fod- og håndbold samt tennis, der anvender hallen.

Sentensen på soklen "Et godt liv skal man kæmpe for" er et citat af den kendte jagersoldat og tv-vært B.S. Christiansen, der har givet tilladelse til, at det må bruges her.

Stensulptur ved Kirkecentret

Søndag den 19. september 2010 blev en skulptur ved Kirkecentret indviet.

Stenen er lavet af Johannes Kristensen i bornholmsk granit.

Den symboliserer fællesskab, sammenhold og vores kristne tro.

På stenen er hjertet, korset og lyset bundet sammen med et bånd uden ender. Båndet løber i en evig ring og binder kærligheden, kristentroen og lyset sammen.

Hvis man er heldig, at komme her på rette tid, skinner solen gennem hullet.

Vildbjerg skole, Bjørnkærvej

Stenen ved skolens indgang er en indflytningsgave fra gruppen af firmaer, der forestod opførelsen af Vildbjerg Skole i 2006.

Stenen blev opstillet sidst på året 2006. Man ønskede stenen placeret liggende, så den ville indbyde til, at eleverne ville kravle på stenen.

Stenen er forsynet med mange motiver af dyr, og der er ligeledes kærlighedssymboler at finde på stenen.

Kunstneren er Peter Mosekjær, Grønbjergvej, Abildå.

Vildbjerg skole, Bjørnkærvej

Stenopsatsen ved skolens indkørsel er udført af skolens elever i forbindelse med en emneuge om vikinger. Den er fra 2012. Stenene er forsynet med runeinskriftioner, og der er ligeledes vikingemotiver på stenene.

Kildebakkeskolen

Lokal kunst, lokal skole, lokal sponsor.

Skulpturen er fra 20. maj 1999. Den er sponsoreret af Bodil og Bent Treldal.

Materialerne er portugisisk granit og massiv bronze. Granitsøjlerne er symbol på samfundets stabilitet.

Trekanten symboliserer en flyvende fugl- den flyvende tanke, ideerne og drømmene. Træet er livets træ, kundskabens træ- symbol på liv, vækst og trivsel.

Den er afløser for en skulptur fra 10 års jubilæet. En meget smuk skulptur lavet med små stentøjs-elementer. Figurene var fisk, ugle og børn. Den blev ødelagt i dec. 98. Dens sponsor og kunstner var som ved den nye.

Skulpturen ved bane 1

Ved VSF's 75 års jubilæum overbragte Isenkræmmer Frank Guldager lykønskninger fra Vildbjerg Handelsforening, Borgerforeningen, Husholdningsforeningen og Landboforeningen.

Gaven var denne to meter høje skulptur udført af Gjellerup Smeden, N. F. Sørensen. Skulpturen strækker sig fra en bund, hvis fire sider symboliserer givne, op i en arm og en krog, hvor en sportstaske med VSF's bogstaver hænger i.

Alt i uforgængeligt metal.

Skildpadden ved Vildbjerg Bibliotek.

Vildbjerg Bibliotek blev flyttet til det tidligere lager til den gamle købmandsbutik i Kirkegade.

Indvielsen var 25. sept. 1997.

I den anledning gav de andre biblioteker i kommunen en Skildpadde, som står ved indgangen.

KUNST

BERIGER

ET

SAMFUND

Det sagde de om Trehøje Naturpark.

Af Knud Bunde

Gennem de år Trehøje Naturpark arrangerede guidede ture i tidligere Trehøje Kommune hørte guiderne mange rosende ord om såvel en dags som tre dages turene. Her er nogle få eksempler:

Deltager på tur fra 3f Randers efter en tur rundt i Vildbjergs industrikvarter:

Hvor har I meget industri og mange store virksomheder her. Hvor ville jeg ønske, vi havde det i Randers.

Turarrangør fra Aktivitetscentret i Ry:

*Jeg har været på tur hos jer før, og vil tilbage. Plejecenter Kildehøj er et must, og maden på Vildbjerg Sports- og Kulturcenter. Jamen den er uovertruffen. Nogle af de andre i gruppen, der er med til at arrangere, hvor sommerturen skal gå hen, spurgte: Hvad har de da i Vildbjerg. Mit svar var; **Alt**. Og så vil vi gerne have samme guide som sidste gang. (Guiden var afdøde Frank Guldager og selvfølgelig blev det ham, gruppen fik.)*

Deltager på tre dages tur fra Borup på Sjælland efter besøg på Kildehøj, hvor der bl.a. blev fortalt om foreningen ”Kildehøjs Venner”, og hvad den udrettede for beboerne.

Samme replik kom igen, da man besøgte Den gule Bygning og Sports- og Kulturcentret:

Sådan noget kan overhovedet ikke lade sig gøreovre hos os. Det kan vi slet ikke få folk med til.

Afslutningsreplik fra deltagerne i tre dages tur for pensionister fra Borup:

Du kan godt begynde at lave en tur til os til næste år. Vi kommer igen. (Og det gjorde de – tre år i træk)

31 år med Trehøje Naturpark

Af Knud Bunde

Efter 31 års virke for turismen i først tidligere Trehøje Kommune og nogle år senere også tidligere Aulum-Haderup Kommune nåede arbejdet for og med Trehøje Naturpark til vejs ende den 1. oktober.

Lukningen sker, efter at medlemmerne af Trehøje Naturpark på såvel en ordinær som en ekstraordinære generalforsamling d. 4. august 2020 tilsluttede sig bestyrelsens forslag om at nedlægge foreningen.

En mands værk

Oprettelsen af først Trehøje Turistudvalg og senere omdannelsen til Trehøje Naturpark skyldes alene hårdt ”benarbejde” af en mand – den nu 90-årige Jørgen Kier, Skibbild, som i 1990 blev valgt som medlem af kommunalbestyrelsen i Trehøje Kommune for lokallisten for Skibbild-Nøvling. Jørgen Kier var medlem frem til kommunesammenlægningen i 2006.

Allerede i 1980’erne begyndte Jørgen Kier at luften tanken om turisme i Trehøje Kommune, selv om mange af kommunens borgere mente, at manden fra Skibbild ”da var blevet helt tofli”

Resultatet af Jørgen Kiers ”muldvarpearbejde” blev dog, at Trehøje Erhvervsråd i september 1990 nedsatte et underudvalg – Trehøje Turistudvalg med Jørgen Kier som formand. Samtidig oprettede man Trehøje Turistbureau på Vildbjerg Fritidscenter, hvor Marianne Bjørn var daglig leder. Sideordnet blev hun også leder af Turistbureauet.

Stor stigning

I 1992 foretog turistudvalget en undersøgelse af hvor mange registrerede gæster, der det år havde besøgt Trehøje Kommune. I alt var det 27.800 personer med 48.000 overnatninger. I 1998 var det steget til 78.900 personer med 60.750 overnatninger, en stigning på 183 pct. i antal og 26,5 pct. i overnatninger. Tallene er beregnet fra oplysninger fra 16 aktiviteter, der alle modtog turister. Der var tale om såvel seværdigheder som

bespisnings- og overnatningssteder. Økonomisk gav det kommunen en omsætning på 23,7 mio. kr. baseret på, at hver turist havde et dagsforbrug på 300 kr. i gennemsnit.

De tal overbeviste de øvrige medlemmer af kommunalbestyrelsen om, at Jørgen Kier havde ret i sine ideer, og man gav derfor i 1999 Turistudvalget tilladelse til at bruge navnet Trehøje Naturpark i sin markedsføring.

Trehøje har unik natur

Om baggrunden for at kalde det Trehøje Naturpark siger Jørgen Kier i et interview i 2003: - *Trehøje er navnet på vores kommune, og naturen er på mange måder unik i Trehøje med hede, åer, plantager og indlandsklitter. Park betyder ifølge ordbogen bl.a. et afgrænset naturområde med dyreliv og haveanlæg. Og begge dele findes i rigt mål i Trehøje. Så alt i alt mener turistudvalget, at "Trehøje Naturpark" er en flot dækkende betegnelse for lokalområdet – og i turisternes ører lyder det da mere spændende end Trehøje Kommune*", sagde Jørgen Kier

Samme år udsendte Naturparken sin første pressemeddelelse, hvor man beskrev fem mulige ruter, man kunne tage på enten selv eller med en guide. Og kun fire år senere kan man i foråret 2003 læse, at foreløbig har 30 grupper bestilt guidede ture gennem turistbureauet. Forventningen er da også, at minimum 5.000 gæster ville tage på tur i Naturparken.

Mistede kommunalt tilskud

I de første år modtog Trehøje Naturpark tilskud fra såvel Trehøje Kommune som Trehøje Erhvervsråd, men efter kommunesammenlægningen i 2007 kom Naturparken ud med et underskud på 66.000 kr. Årsagen var, at Naturparken mistede sit årlige kommunale tilskud, da Herning Kommune kun ville støtte et turistprojekt i kommunen – Visit Herning. Ved forhandlinger fik man det første år et tilskud på 40.000 kr. fra Visit Herning, men det var en et en gangs tilfælde.

Turistudvalget, som stadig stod bag Trehøje Naturpark, måtte derfor gå andre veje for at skaffe økonomisk grundlag for det fortsatte arbejde. Resultatet blev en sponsoforening, som i første række omfattede en stribe virksomheder fra Erhvervsforeningen.

Gæster fra hele landet

Trehøje Naturpark blomstrede, og i 2008, hvor der også blev lavet en tur rundt i tidligere Aulum-Haderup Kommune med Oskar Krogsgaard som ankermand, havde man således omkring 40 guidede ture med gæster fra hele landet, hvilket betød, at de seks frivillige guider, foreningen havde tilknyttet, havde nok at se til.

2009 blev et skelsættende år, for den manglende økonomiske opbakning fra Herning Kommune kunne for alvor mærkes. Derfor besluttede turistudvalget at nedlægge sig selv og omdanne Trehøje Naturpark til en selvejende institution støttet af foreningen af samme navn. I øvrigt var 2009 et godt år med besøg af 1.457 gæster på de populære en dags ture. En stigning i forhold til 2008 på 281 gæster.

Men finanskrisen fra 2008 begyndte for alvor at kunne mærkes og ramte den nystartede forening hårdt. Undtagelsen var dog 2010, hvor man en dag havde to hold gæster med 200 deltagere fordelt på tre busser, og året sluttede med godt 40 guidede dagsture

Kataloger sendes ud

I 2004 begyndte man at sende kataloger ud til foreningen, institutioner og busselskaber. I 2010 blev der således sendt omkring 2.000 kataloger ud, og antallet af ture var steget til 16.

2011 startede godt i maj med tre selskaber fordelt på fire busser, og dagen efter havde man tre busser med to selskaber, så optimismen blomstrede. Den blev dog hurtigt afløst af dårligt vejr, så sæsonen endte skuffende, hvad besøgstallet angår. Og generelt var det blevet sværere at trække gæster til.

Indstillet til turistpris

At andre satte pris på det arbejde, der blev udført i Trehøje Naturpark, fik foreningen bevis på, da den blev indstillet til Turist Vækstprisen 2012. Et godt skulderklap at få, selv om man ikke fik prisen.

Til gengæld kunne man glæde os over tilfredse gæster, og det havde man også i 2014-15 og 16, hvor der tre år i træk var besøg af pensionister fra Borup på Sjælland på tre dages ture og hvert år med stigende tilslutning. I 2015 vendte chaufføren, der havde kørt for selskabet i 2014, ligeledes tilbage med et hold fra Vordingborg.

Farvel til Jørgen Kier

I februar 2014 måtte foreningen desværre tage afsked med Jørgen Kier. Efter 23 år som formand tvang sygdom ham til at sige stop. Et stop som fuldstændig overraskende den øvrige bestyrelse, da det skete med dags varsel, og som man beklagede. På et hasteindkaldt møde trådte suppleant Ingolf Brandt ind i bestyrelsen, og man konstituerede denne artikels skribent til formand, en konstitution der blev godkendt på den ordinære generalforsamling.

Efter sæsonen 2014 traf bestyrelsen en principbeslutning om, at man som minimum skulle sælge mindst 10 dagsture, for at opretholde foreningen. Året efter nåede man 12 dagsture og var optimistiske, men det var en kort opblomstring. I 2017 havde man en tur, og i 2018 overhovedet ingen, mens der i 2019 kunne notere et stort rundt nul på listen.

For bestyrelsen er det et tegn om, at alt tilsyneladende har sin tid. Trods god markedsføring gennem udsendelse af flyers og ikke mindst en meget lækker hjemmeside, er det kun gået en vej med besøgstallet, og det er nedad.

Hvorfor lukke?

Så nu er slut. Årsagerne kan der kun gættes på. For Naturparken har haft mange tilfredse gæster. Og kendetegnende var det, at der blandt gæsterne var utallige gengangere. Enkelte kom endda tre gange.

Men såvel vejret som økonomien spiller en stor rolle. For mange siger sikkert, at de ikke vil med på en tur, de bestiller måske et halvt år før. Og skal man være ude det meste af tiden en hel dag, er det ikke sagen med regnvejr – eller måske 30 gr's varme. Dertil kommer, at en dagstur for et ægtepar kan løbe op i mellem 1.000 og 1.200 kr. baseret på betaling til Naturparken og en bus plus diverse udgifter.

Derfor er det tid at takke af og glæde sig over, at Naturparken gennem årene har givet tusinder af glade gæster gode og minderige ture, som der er blevet snakket meget om rundt om i hele det danske land.

To navne træder frem

Når man i bakspejlet ser tilbage på 31 års virke med Trehøje Turistudvalg og Trehøje Naturpark er der blandt de mange navne, der gennem årene har været involveret i arbejdet for og med turismen i de tidligere kommuner Trehøje og Aulum-Haderup er der uvægerligt to navne – Jørgen og Dorethe Kier - der springer i øjnene.

Jørgen Kier var som omtalt i indledningen idémanden bag starten på turismen i Trehøje. Sammen med bl.a. Marianne Bjørn, der var leder af Vildbjerg Fritidscenter, fik han holdt en række møder rundt i kommunen og med Trehøje Erhvervsråd som fødselshjælper skabt grobund for dannelsen af Trehøje Turistudvalg.

I 2003 begyndte Turistudvalget at gennemføre de populære guidede en- og tre dages ture. Det eneste, gæsterne selv skulle sørge for, var at leje en bus og sørge for transporten. Alt andet, hvilket vil sige sørge for

aftaler med besøgs- og spisesteder samt guider og fastsætte køretiderne mellem de enkelte steder, sørgede Jørgen Kier for. Selv kom jeg med som guide i Naturparken i 2006, og jeg oplevede ikke en eneste gang, at en aftale eller tiderne for kørslen mellem to steder, svigtede.

Specielt for Jørgen Kier var, at han altid skrev alting i hånden. EDB og computere var ikke ham. Derfor passer det gamle ord om, at bag enhver mand står en stærk kvinde. For Dorethe Kier var den, der klarede alt det praktiske arbejde med ind- og renskrivning af alle aftaler, kataloger m.v. og tog sig af korrespondancen på mailen.

Man kan roligt sige, at gennem 23 år var Dorethe og Jørgen Kier ”Mrs. Og Mr. Trehøje Naturpark” frem til den dag i februar 2013 Jørgens sygdom satte et pludseligt stopper for arbejdet.

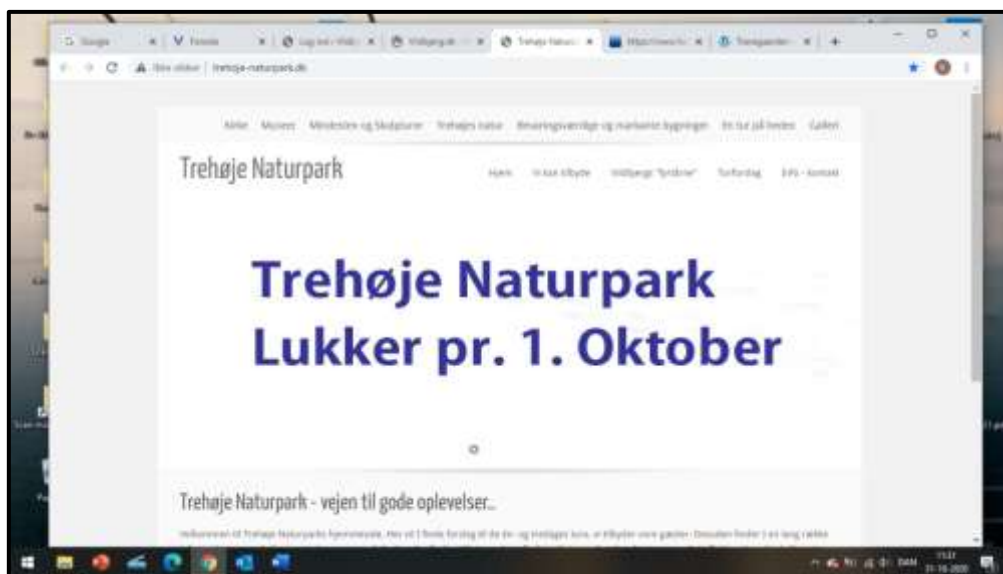
Minderne lever

Men uden alle de andre ”tænder” i det store hjul, som Trehøje Naturpark var – besøgs-, spise- og overnatningssteder, guider i Naturparkens ”tjeneste” og bestyrelsesmedlemmer samt personalet på Vildbjerg Sports- og Kulturcenter, der servicede Turistinformationen – havde projektet aldrig kunnet lade sig gøre.

31 år med sjove og spændende oplevelser er nu fortid, men minderne og historierne vil leve og de sidste vil garanteret ikke blive dårligere med årene.

Hvis der er nogen, man kan hæfte betegnelsen ”Mrs. og Mr. Trehøje Naturpark” på, er det ægteparret Dorethe og Jørgen Kier. Jørgen Kier var manden, der fik ideen til og startede Trehøje Naturpark i 1990 og var dens formand til sygdom tvang ham ud i 2013. Gennem alle årene var hustruen, Dorethe, en uundværlig hjælp og sekretær for ham.

Interesserede i Trehøje Naturparks hjemmeside har siden begyndelsen af september mødt denne besked på hjemmesidens forside.

De sjællandske pensionister fra Borup ved Køge var imponeret over, hvor meget frivilligt arbejde der bliver udført i Vildbjerg bl.a. i Den gule Bygning, hvor gruppen, der besøgte Naturparken tre år i træk, besøgte Autografmuseet og ivrigt kastede sig over de gamle aviser.

Et sikkert hit blandt Naturparkens besøgssteder var Den gamle Smedje. Her er det Kaj Kristensen, der fortæller en gruppe om smedjens historie.

Den sidste bestyrelse i Trehøje Naturpark bestod af fra venstre Ivar Dalsgaard, Hans Damgaard, kasserer, Knud Bunde, formand, Laurits Mosegaard og Ingolf Brandt, næstformand.

Da Trehøje Naturpark var på sit højeste havde de seks frivillige guider, foreningen havde tilknyttet nok at lave: Øverst fra venstre er det Oskar Krogsgaard, Knud Bunde og Frank Guldager. Siddende fra venstre: Niels Peder Nielsen, Esther Larsen og Henning Nielsen. N.P. Nielsen stoppede, og Frank Guldager afgik ved døden i 2018

Kunstforeningen Trehøje 25 års jubilæum

Af Grethe Pultz Gottfredsen

Den 22. 08.1994 underskrev nogle ildsjæle vedtægterne for kunstforeningens virke. Ildsjælene var:

Kristian Østergaard, Knud Schlosser, Lene Møller, Jane Mikolajwich, Marianne Bjørn, og Anita Billeskov.

Kunstforeningens vedtægter indeholdt bl.a.: ” Målsætning om at øge behovet for kunstoplevelser og at sætte disse oplevelser ind i en bredere kulturelt sammenhæng bl.a. ved at definere kunstbegrebet bredere, end blot at omfatte billedkunst og skulpturer og på den måde inddrage en bredere del af befolkningen i kunstforeningens virke.”

Emneområder: ”Billedkunst, fotografi, blomsterkunst, rytmisk musik, klassisk musik, korsang, og tekstildesign.”

Målgrupper: Beboere i Trehøje kommune, foreninger, skoler, institutioner, industrivirksomheder, offentlige kontorer, museer og arkiver m.m. Bestyrelsen havde også en målsætning om, at der var 100 medlemmer – ja, den målsætning har vi stadig. En medlemsliste fra 1996 viser at mange medlemmer stadig støtter Kunstforeningen

Trehøje, tak for det. Medlemskontingent i 1996 var 100,00 kr. for enkelt per- son og 150,00 kr. for husstand. I dag i 2019 er kontingentet 125,00 kr. for enkelt person og 200,00 kr. pr. husstand.

I de første 15 år holdt kunstforeningen til i Det Gamle Forsamlingshus, Bredgade 32. Der har været mange udfordringer med økonomien, især i Det Gamle Forsamlingshus, hvor der var udgifter til husleje, varme, lys og vand. En overgang forsøgte man at købe forsamlingshuset, heldigvis lykkedes det ikke. For kan man ønske sig bedre forhold, end man har her i Den Gule Bygning!

I de 25 år, hvor kunstforeningen har eksisteret har der været 4 formænd: Kristian Østergaard, Knud Schlosser, Grethe Gottfredsen, Lene Skovmose og Grethe Gottfredsen igen. Og der har været 40 forskellige bestyrelses medlemmer. Der har i foreningens liv været mange kreative initiativer, for at holde gang i kunstforeningen, ikke mindst at have økonomien i orden. Der har været amerikansk lotteri, tombola, kræmmermarked, sponsorater fra firmaer, auktioner af indkøbt kunst og kunstværker, der var lavet af kendte personer her i Trehøje. Kunstcirkler, jazzkoncerter, foredrag af Franz Jensen og Vildbjerg koret.

Der har været stor spændvidde i kunsten, som er blevet vist i de 25 år, fx var der en udstilling i 2004 med Henry Heerup, som var udlånt af Poul Cederdorf. Til 25 års jubilæum, er det den littauske kunstner Marius Jonutis, også kaldet den littauske Henry Heerup.

I alle årene, har der været Trehøje udstillingen, hvor der i mange år blev lavet en plakat af årets kunstværk, da det ikke længere var moderne med plakater, blev der lavet kunstkort.

Hvad er kunst – god kunst er kunst der er vedkommende, nyskabende, der har substans og henvender sig til mange mennesker. Eller det kan også siges: kunsten er en gave til alle, kunsten er til for alle, at skabe kunst er en gave, som alle skal have mulighed for at nyde og opleve. Kunst er alt, som glæder, provokere, forarger og imponerer.

Med disse ord håber jeg, at Kunstforeningen Trehøje må få rigtig mange gode år frem over.

Grethe Pultz Gottfredsen, formand

NB: Jubilæet var i 2019, hvor ovenstående skulle have været i årsskriftet, vi beklager forsinkelsen. (Red.)

Palle John Nielsen 1940 – 2020

Af Knud Bunde

Efter flere års sygdom døde kunstmaler Palle John Nielsen, Jyllandsgade 6 – 8 i begyndelsen af november i en alder af 80 år.

Palle John Nielsen, der oftest kun benyttede sig af fornavnet Palle, var blandt kolleger en anerkendt kunstner, der var kendt for sine naturbilleder. Sine første streger på papir trak han allerede inden han kom i skole - Palle var københavner at fødsel - og selv om det kan lyde utopisk, havde han gemt nogle af disse tegninger, bl.a. et landskabsmaleri han malede som 14-årig, og som undertegnede så ved et besøg hos ham i atelieret i Jyllandsgade.

Verdenskunstner

Efter skolegangen blev Palle John Nielsen uddannet som tegner fra Akademiet for fri og merkantil kunst, hvor han havde Palle Bruun, Pierre Garborit og Preben Jørgensen som lærere. I 1987 fik han et EU-studie, som han valgte at bruge på et studie og undervisningsophold ved Herforshire College of Art and Design i England.

At Palle John Nielsen var en anerkendt kunstner viser bl.a. den række af udenlandske udstillinger, han deltog i. Nævnes kan bl.a. Societe du Salon du Automne, Grand Palais Paris i både 1986 og 1987 samt Art Festival international i Osaka, Japan, i 1998. Ligeledes er han optaget i det 20' århundredes kunstbog med et billede. Derfor sagde han også selv, at han var "verdenskunstner".

Varigt minde

Lokalt har Palle John Nielsen sat sig et varigt minde med et 27 kvm store freskomaleri, han malede til Vildbjerg Kirkecenter i 2009. Oprindeligt var det meningen, han skulle lave et maleri til ophængning i den

store sal, men da han så den store bagvæg besluttede han sig for i stedet at lave freskomaleriet – en særdeles svær kunst at arbejde med, da malingen skal påføres det våde murpuds.

Billedets motiv er Jesus, der møder overtolderen Zakaus, men i stedet for det traditionelle billede, er Zakæus ikke med på billedet. I Palle John Nielsens fortolkning er det i stedet beskueren, der sidder i træet og møder Jesus, der står under træet.

Palle John Nielsen afslørede selv billedet ved Kirkecentrets indvielse i november 2009, og det var en dybt berørt Palle, der fortalte om motivet og arbejdet med fremstillingen af freskoen.

Cykling og lokal historie

Ud over det store freskomaleri i Kirkecentret hænger der et maleri af Palle John Nielsen i Vildbjerg Sports- og Kulturcenter. Motivet er fra dagen, da Post Danmark rundt havde etapestart i Vildbjerg. Ud over motiver fra Vildbjerg med cykelrytterne fik Palle også nogle af rytterne til at signere billedet.

Endelig skal det nævnes, at Palle John Nielsen i forbindelse med Hernings 100 års jubilæum som købstad sammen med lokale sponsorer forærede byen billedet ”Kend dine rødder”. Symbolikken i billedet er, at mange af de fabrikanter, der var med til at skabe den store tekstilindustri i Herning stammede fra Vildbjerg-egnen. Synliggjort ved en kvinde, der sidder ved en spinderok, mens man ser ned over et vejkrøds, der fører tankerne hen på krydset Røddingvej – Videbækvej, hvor ejendommen, som brødrene Bjerg Sørensen voksede op på, ligger før Videbækvej, mens brødrene Damgaards fødehjem ligger skråt overfor på den anden side af Videbækvej. Billedet hænger på Rehab Centret i Herning.

Humørfyldt

Ved siden af sit eget maleri havde Palle John Nielsen også ”Billedskolen”, som han oprindeligt startede på Sjælland sammen med sin tidligere hustru Aase Brogaard, der også er kunstmaler. De mange elever, der gik på skolen, oplevede her en sprudlende og humørfyldt Palle John Nielsen, der elskede at fortælle historier.

Nu er stemmen blevet tavs, og hjemmet i Jyllandsgade, der i generationer før Palle John Nielsen, rummede skomagerværksted og skotøjshandel og fotohandel/-atelier, er tomt.

Palle John Nielsen var mest kendt for sine naturbilleder. Billedet her malede han i 2013.

I 2010 var Vildbjerg start by for en af etaperne på Post Danmark Rundt. I den anledning malede John Palle Nielsen dette billede, som han fik nogle af rytterne til at signere. Billedet hænger i dag i Sports- og Kulturcentret.

Kristian Mosekjær – 1924 – 2020

Af Knud Bunde

Onsdag d. 29. januar døde fhv. herreekviperingshandler Kristian Mosekjær, Bredgade 12, 95 år gammel.

Med Kristian Mosekjærs død er et langt og på alle måder virksomt liv i og for Vildbjerg afsluttet.

Kristian Mosekjær blev som den yngste af fire brødre født i Kirkegade 5, hvor faderen, Chr. Mosekjær, drev forretningen ”Beklædningshuset”. Her kom Kristian i lære, og i 1954 overtog han forretningen og omdannede til specialforretning med drenge- og herretøj, ligesom han blev en del af kæden ”Tøjeksperten”. Omkring 1980 lukkede Kristian Mosekjær forretningen og i en alder af 58 år startede han på VUC i Herning og gennemførte 8. og 9. klasse.

Lyst og humørfyldt sind

Gennem årene som aktiv forretningsmand var Kristian Mosekjær et særdeles fremtrædende medlem af Vildbjerg Handelsforening og var i en del år foreningens formand. Dertil kom, at han i 1986 blev ansat som erhvervschef i tidligere Trehøje Kommune. En stilling han bestred i fem år og bl.a. var med til at udvikle sloganet ”Trehøje/Vildbjerg trækker det skæve Danmark op”.

Fra barnsben var Kristian Mosekjær udstyret med et lyst og humørfyldt sind, hvilket i skoletiden skaffede ham en del lussinger, når skarnsstregerne gik over gevind.

Aktiv frivillig

Kristian Mosekjær interesserede sig gennem hele sit voksenliv for det frivillige arbejde, og da først Lions Club og siden ”De Aktive 60’ere” startede i henholdsvis 1977 og 1999 var han blandt de første medlemmer og deltog aktivt i de to foreningers arrangementer bl.a. under Vildbjerg Cup. Her var han for løverne med til at arrangere de gennem mange år populære grillaftener, mens han for ”De Aktive 60’ere” sammen med hustruen Karen, som han havde 70 gode år sammen med, var trofaste vagter ved baneoverskæringen i Østergade, så længe kræfterne rakte til det.

27 år i arkivet

Med et livslangt kendskab til Vildbjerg by og sogn var det naturligt for Kristian Mosekjær at sige ja til at deltage i arbejdet for Lokalarkivet for Vildbjerg Sogn, da han blev opfordret til det i 1988. På det tidspunkt bestod medarbejderstaben af to af de oprindelige tre stiftere, fhv. politiassistent N.C. Petersen og fhv. apoteker N. Kjærgaard Kristensen samt fhv. købmand Svend Iversen og fhv. lærer Bernt Billeskov, der også kom til i 1988.

Kristian Mosekjær var aktiv i arkivet frem til 2015 og med de 27 år er han den medarbejder, der har den suverænt længste anciennitet i arkivet. Gennem de mange år var Kristian Mosekjær en særdeles værdsat medarbejder. Eksempelvis var han meget aktiv med arkivets båndoptager, og det blev til mange timers optagelser både med ældre medborgere og deres historie samt møde med lokalt tilsnit.

Utømmelig kilde

Men også hans store kendskab til byens bygninger og deres beboere var en utømmelig kilde. Han var således en kæmpe støtte for nu afdøde fhv. isenkræmmer Frank Guldager, da denne for Lokalarkivet og ”De Aktive 60’ere” gennemførte flere byvandring i 2012 og 2013. Vandringerne

var en stor succes med deltagelse af mange af byens såvel yngre som ældre borgere. Til disse vandringer havde Kristian Mosekjær i arkivets gemmer fundet adskillige fotos af både byens bygninger, som de så ud tilbage i starten af det 20' århundrede.

Kristian Mosekjær var i de senere år ramt af sygdom, men lige så længe kræfterne slog til, kom han ofte en tur i arkivet. Hjulpet af at hjemmet var i Burgårdsvej 12, der er nabo til "Den gule Bygning", hvor arkiverne holder til. I sommeren 2019 solgte ægteparret huset og flyttede til Bredgade 12. Herfra kunne Kristian Mosekjær nyde såvel udsigten ud over landskaberne vest for Vildbjerg og følge livets gang i Vildbjerg centrum og ikke mindst i "Tøjeksperten", der igen etablerede sig i Kirkegade i 2016.

Kristian Mosekjær, var gennem 27 år en skattet medarbejder i Lokalarkivet i Vildbjerg.